

2004 rugsėjo 28
Nr. 18

Lietuvos
 Katalikų
 Bažnyčios
 informacijos
 centro
 leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Popiežius Jonas Paulius II
 Žinia 2004 m. Pasaulio misijų sekmadienio proga 2

Bažnyčia Lietuvoje

Šiluvos atlaidai 4
 Piligriminis žygis Kryžių kalnas – Šiluva 7
 Vyskupo J. Tunaičio kunigystės auksinis jubiliejus 8
 Konferencija „Krikščioniškosios vertybės ir kultūra šiandien“ 9
 Pašventinta vienuolyno bažnyčia Paparčiuose 11

Homilijos

IŠTVERMINGA MALDA
 29 eilinis sekmadienis (C) 13
 MUTININKO NUTEISINIMAS
 30 eilinis sekmadienis (C) 14

Bažnyčios dokumentai

Popiežiškoji migrantų ir kelevių pastoracijos taryba
 Instrukcija ERGA MIGRANTES CARITAS CHRISTI
Kristaus meilė migrantams
 (Tęsinys) 17

Bažnyčia pasaulyje

Renovabis kongresas apie jaunimo perspektyvas Bažnyčioje 23
 Tarpreliginis taikos susitikimas Milane 23

Jonas Paulius II

Žinia 2004 m. Pasaulio misijų sekmadienio proga

„Eucharistija ir misija“

Brangūs broliai ir seserys!

1. Esu dažnai kartojęs, kad Bažnyčios misijų veikla yra būtina taip pat prasidėjus trečiajam tūkstantmečiui. Kaip teigiau enciklikoje *Redemptoris missio*, misija toli gražu nėra baigta, todėl visomis jėgomis turime išsipareigoti šiai tarnystei (plg. 1). Visa Dievo tauta kiekvienu piligrimystės per istoriją momentu yra pašaukta dalyvauti Išganytojo troškulyje (*Jn 19, 28*). Ši troškima gelbėti sielas visuomet stipriai išgyvendavo šventieji – pakanka pamąstyti, pavyzdžiui, apie misijų globėją šventąją Teresę iš Lizjė ar didį Afrikos apaštalą vyskupą Comboni, kurį neseniai galėjau su džiaugsmu pakelti į altorių garbę.

Mūsų dienomis žmonijai tenkantys socialiniai ir religiniai iššūkiai ragina tikinčiuosius atnaujinti misionierišką uolumą. Taip! Būtina vėl drąsiai imtis misijos „ad gentes“, pradedant skelbti Atpirkėją Kristų kiekvienam žmogui. Tarptautinis Eucharistinis kongresas, kuris ateinantį spalį, misijų mėnesį, bus švenčiamas Guadalajaroje, Meksikoje, bus puiki proga ugdyti bendrą misijinę savimonę prie Kristaus Kūno ir Kraujo stalo.

Bažnyčia, susibūrusi apie altorių, geriau suvokia savo kilmę ir misijinę užduotį. „Eucharistija ir misija“, kaip liudija šios Pasaulinės misijų dienos tema, yra neatskiriama. Eucharistijos slėpinio ryšio su Bažnyčios slėpiniu apmąstymą šiemet papildys iškalbinga Švč. Mergelės Marijos sąsaja, kadangi sukanka 150 metų nuo Nekaltojo Prasidėjimo dogmos paskelbimo (1854–2004). Kontempliuokime Eucharistiją Marijos akimis. Pasitikėdama Dievo Motinos užtarimu, Bažnyčia rodo visoms tautoms Kristų, Išganyto Duoną, kad visos tautos galėtų jį atpažinti ir priimti kaip vienintelį žmonijos Išganytoją.

2. Grįždamas dvasia į Paskutinės vakarienos menę, pernai Didįjį ketvirtadienį pasirašiau encikliką *Ecclesia de Eucharistia*. Iš jos dabar norėčiau pasitelkti keletą ištraukų, kurios mums, brangūs broliai ir seserys, padės išgyventi būsimąją Pasaulinę misijų dieną eucharistine dvasia.

„Eucharistija statydina Bažnyčią, o Bažnyčia Eucharistiją švenčia“ (26): parašiau tai, pastebėjęs, jog Bažnyčios misija tęsia Kristaus misiją (plg. *Jn 20, 21*) ir semiasi dvasinių jėgų iš jo Kūno ir Kraujo bendrystės. Eucharistijos tikslas yra „visų žmonių bendrystė su Kristumi ir jame su Tėvu ir Šventąja Dvasia“ (*Ecclesia de Eucharistia*, 22). Dalyvaudami Eucharistijos aukoje galime geriau suprasti atpirkimo visuotinumą ir, nuosekliai imant, suvokti, kokia neatidėliotina Bažnyčios misija ir jos programa, kurios „šerdis galiausiai yra pats Kristus. Jį būtina pažinti, mylėti ir juo sekti, norint jame gyventi trinitarinį gyvenimą ir su juo keisti istoriją ligi jos užbaigos dangiškąja Jeruzale“ (ten pat, 60).

Bažnyčia, susibūrusi apie Eucharistiją, auga kaip Dievo tauta, šventovė ir šeima: viena, šventa, katalikiška ir apaštališka. Tuo pat metu Bažnyčia geriau suvokia savo kaip visuotinio išganyto sakramento ir regimos tikrovės, turinčios hierarchinę struktūrą, pobūdį. Žinoma, „negalima sukurti jokios krikščioniškos bendruomenės, jei jos pamatas ir šerdis nebus Švenčiausiosios Eucharistijos šventimas“ (ten pat, 33; plg. *Presbyterorum ordinis*, 6). Kiekvienų Mišių pabaigoje, kai celebrantas palieka bendruomenę, tardamas žodžius: „Ite, Missa est“, visi turėtų pasijusti kaip Eucharistijos misionieriai, pasiūsti nešti į kiekvieną aplinką gautą didžiulę dovaną. Kiekvienas, sutikęs Kristų Eucharistijoje, negali neskelbti savo gyvenimu gailastingos Atpirkėjo meilės.

3. Gyvenant Eucharistija taip pat būtina praleisti daug laiko adoruojant priešais Švenčiausiąjį Sakramentą; tai patirtis, kurią aš pats išgyvenu kasdien, sėdamasis iš jos stiprybės, paguodos ir paramos (plg. *Ecclesia de Eucharistia*, 25). Vatikano II Susirinkimo teigimu, Eucharistija yra „viso krikščioniškojo gyvenimo esmė ir viršūnė“ (*Lumen gentium*, 11), „viso Evangelijos skelbimo šaltinis ir viršūnė“ (*Presbyterorum ordinis*, 5). Duona ir vynas, žmogaus darbo vaisius, Šventosios Dvasios galia perkeisti į Kristaus Kūną ir Kraują, tampa „naujo dangaus ir naujos žemės“ (*Apr 21, 1*) laidu, skelbiamu kasdienėje Bažnyčios misijoje. Kristuje, kurio esamybę garbiname Eucharistijos slėpinyje, Tėvas ištare galutinį žodį dėl žmonijos ir istorijos.

Kaip galėtų Bažnyčia įvykdyti savo pašaukimą nesimaitindama šiuo pašventinančiu maistu, negrįsdama savo misijinės veiklos šia nepakeičiama parama? Norint evangelizuoti pasaulį, reikia apaštalų, kurie yra Eucharistijos šventimo, adoracijos ir kontempliacijos „ekspertai“.

4. Eucharistijoje iš naujo išgyvename Atpirkimo slėpinį, kurio viršūnė yra Viešpaties aukoje, kaip nusakyta konsekracijos žodžiais: „<...> mano kūnas, kuris už jus atiduodamas. <...> mano kraujas, kuris už jus išliejamas“ (plg. *Lk 22, 19–20*). Kristus mirė už visus; taip pat visiems skirta išganymo dovana, kurią Eucharistija sudabartina istorijoje: „tai darykite mano atminimui“ (*Lk 22, 19*). Šis įgaliojimas patikėtas tarnautojams, pašventintiems Šventimų sakramentu. Visi žmonės yra pakviesti į šį pokylį ir auką, kad galėtų dalyvauti Kristaus gyvenime: „Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas pasilieka manyje, ir aš jame. Kaip mane yra siuntęs gyvasis Tėvas ir aš gyvenu per Tėvą, taip ir tas, kuris mane valgo, gyvens per mane“ (*Jn 6, 56–57*). Jo pamaitinti tikintieji ima suvokti, jog misijų užduotis reiškia būti „priimtina atnaša, Šventosios Dvasios pašventinta“ (*Rom 15, 16*), vis labiau tapti „vienos širdies ir vienos sielos“ (*Apd 4, 32*) ir liudyti jo meilę iki pat žemės pakraščių.

Kasdien atnaujinanti altoriaus auką Bažnyčia, keliaujanti per šimtmečius Dievo tauta, laukia šlovingo Kristaus atėjimo. Tai skelbia po konsekracijos apie altorių susibūrusi Eucharistinė bendruomenė. Kartkartėmis Bažnyčia su atnaujintu tikėjimu kartoja savo troškimą galutinai susitikti su Tuo, kuris iki galo įvykdys savo visuotinį išganymo planą.

Šventoji Dvasia savo neregimu, tačiau galingu veikimu vadovauja krikščioniškai tautai jos dvasiniame kelyje, kuriame krikščionys neišvengiamai susiduria su sunkumais ir išgyvena Kryžiaus slėpinį. Eucharistija yra paguoda ir galutinės pergalės laidas visiems kovojantiems su blogiu ir nuodėme; ji yra stiprinanti „Gyvybės duona“ visiems tiems, kurie savo ruožtu tampa „laužoma duona“ savo broliams, kurie savo ištikimybę Evangelijai apmoka net kankinyse.

5. Kaip jau minėjau, šiomet sukanka 150-osios metinės nuo Nekaltojo Prasidėjimo dogmos paskelbimo. Marija buvo „dėl savo Sūnaus nuopelnų kilnesniu būdu atpirkta“ (*Lumen gentium, 53*). Enciklikoje *Ecclesia de Eucharistia* rašiau: „Žvelgdami į ją pradedame pažinti perkeičiančią Eucharistijos jėgą. Joje išvystame meilėje atnaujintą pasaulį“ (62). Marija, tapusi „pirmuoju ‘tabernakuliu’ istorijoje“ (ten pat, 55), mums atskleidžia Kristų ir aukoja mus Kristui, kuris yra Kelias, Tiesa ir Gyvenimas. Jei „Bažnyčia ir Eucharistija yra neatsiejamai suvienyta, tas pats pasakytina apie Mariją ir Eucharistiją“ (*Ecclesia de Eucharistia, 57*).

Tikiuosi, kad laimingai sutapus Tarptautiniam Eucharistiniam kongresui su 150-osiomis Nekaltojo Marijos Prasidėjimo dogmos paskelbimo metinėmis, tai suteiks parapijoms ir misijų institutams galimybę sustiprinti savo misijinį uolumą, kad kiekvienoje bendruomenėje būtų „tikras Eucharistijos ‘alkis’“ (Ten pat, 33).

Tai taip pat gera proga paminėti vertingą Popiežiškųjų misijų draugijų indėlį į Bažnyčios apaštališkąją veiklą. Jos labai brangios mano širdžiai ir visų vardu dėkoju joms už vertingą tarnystę naujosios evangelizacijos ir misijos *Ad gentes* labui. Prašau jūsų paremti jas dvasiškai ir materialiai, kad taip pat per jų indėlį Evangelijos skelbimas galėtų pasiekti visas žemės tautas. Su šiais jausmais, prašydamas motiniškos Marijos, „Eucharistijos moters“, užtarimo, iš širdies suteikiu apaštališkąjį palaiminimą.

Iš Vatikano 2004 m. balandžio 19 d.

Šiluvos atlidai

Rugsėjo 8–15 d. Šiluvoje vyko tradiciniai Švč. Mergelės Marijos Gimimo didieji atlidai, dar vadinami Šilinėmis. Pagrindinė šių metų atlidų maldų intencija – per Eucharistijos metus, popiežiaus Jono Pauliaus II skelbiamus nuo ateinančio spalio, dar labiau pamilti Eucharistinį Jėzų.

Šiais metais įsigaliojo Kauno arkivyskupo metropolito Sigitos Tamkevičiaus 2003 m. rugpjūčio 29 d. pasirašytas dekretas Nr. 511, kuriuo, atsižvelgiant į gausius tikinčiųjų prašymus, grįžta prie senosios atlidų datos. Keletą pastarųjų metų atlidai prasidėdavo pirmą rugsėjo sekmadienį (tą dieną į Šiluvą eidavo ir tradicinės piligrimų eisenos) ir trukdavo savaitę. Nuo šiol Šilvinės atlidai vėl pradėdami švęsti per Švč. M. Marijos Gimimo iškilme – rugsėjo 8 d., baigiami – Švč. Mergelės Marijos Sopulingosios minėjimu rugsėjo 15 d., o tradicinės maldingos kelionės į Šiluvą iš Tytuvėnų bei nuo Raseinių pusės prieš didžiuosius atlidus rengiamos paskutinių rugpjūčio sekmadienį. Tame pačiame dekrete tikintieji raginami ir kitomis progomis organizuoti maldingos keliones į Šiluvos šventovę.

Todėl šiais metais tradicinės piligrimų procesijos į Šiluvą ėjo rugpjūčio 29 d. Maldininkų eisenai iš Tytuvėnų vadovavo vysk. E. Bartulis, nuo Raseinių pusės – arkiv. S. Tamkevičius. Ši eisenų į Šiluvą diena tradiciškai skiriama padėkai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Vidurdienį bazilikoje aukotose šv. Mišiose abiejų procesijų piligrimai meldėsi už tremtinius bei visus kentėjusius už laisvę. Homiliją sakęs arkiv. S. Tamkevičius maldininkams priminė sovietų okupacijos metus, kai žmonės eidami į Šiluvą ypač meldavosi už Bažnyčios ir tėvynės laisvę. „Ši laisvės malda subrandino mūsų tautiečius Baltijos keliui, kai 1989 m. rugpjūčio 23 d. susikibę rankomis nuo Vilniaus iki Talino pasakėme sau, Kremliai ir pasauliui – mes norime ne suvereniteto, bet visiškos laisvės. Už piligriminę eiseną daugiausia okupantų neapykantos užsitraukė Eucharistijos bičiuliai – patys sąmoningiausi Bažnyčios nariai, ugde savo tikėjimą pogrindžio sąlygomis. Jie būdavo tarmi, o jų vadovai baudžiami. Ne vienam organizatoriui piligriminė kelionė į Šiluvą užsibaigė KGB rūsyje ir Rusijos lageriuose. Neužmirštama praeitis byloja apie blogio ir gėrio kovą tėvynėje, apie žmonių ištikimybę religinėms ir tautinėms vertybėms, kurių nūnai labai pasigendame“, – sakė ganytojas, kviesdamas piligrimus melstis už Lietuvos dvasinį prisikėlimą ir asmeninį kiekvieno mūsų prisikėlimą.

Atlidų oktava prasidėjo rugsėjo 8 d. maldomis už žuvusiuosius ginant Lietuvos laisvę, už šiandienos karius, melsta Dievo apsaugos tėvynei bei žmonių tarpusavio santarvės. Pagrindinėse šv. Mišiose aikštėje prieš baziliką drauge su gausia į Šiluvą atvykusių maldininkų minia meldėsi ir didelis būrys Lietuvos kariūnų su savo vadovybe priešakyje. Kariuomenės ordinariato vyskupas Eugenijus Bartulis per pamokslą priminė, „kad Lietuvos žemė yra išauginusi tokius nuostabius sūnus kaip šv. Kazimierą ar pal. arkiv. Jurgį Matulaitį, kurie mums yra nuostabiais tikrųjų žmoniškųjų bei krikščioniškųjų vertybių pavyzdžiai“. Todėl ganytojas visiems labiausiai linkėjo gyventi tikėjimo, vilties ir meilės dorybėmis.

Rugsėjo 9 d. Šiluvoje melstasi už teisėtvarkos darbuotojus. Pagrindinėse šv. Mišiose dalyvavo ir gausus policijos darbuotojų būrys bei teisėtvarkos institucijų vadovai. Sakydamas homiliją arkiv. S. Tamkevičius retoriškai klausė: „Šiandien tarp mūsų yra didelis policijos darbuotojų būrys. Kodėl jie atvyko? Ar tai duoklė tradicijai ir madai, ar kelio ir tvirtesnės atramos ieškojimas labai svarbiai visuomenės institucijai – policijai?“ Arkivyskupas čia pat pabrėžė, kad „visiems, kuriems rūpi valstybės gyvenimas, turi rūpėti ir Lietuvos policijos dvasinis augimas. Šiluva yra labai svarbi Lietuvos gyvenime. Čia prieš keturis šimtus metų atsivėrė dangus ir per Ma-

Paskyrimai

Vilkaviškio vyskupijoje

Kun. **Stasys Puidokas MIC** atleistas iš Marijampolės šv. arkangelo Mykolo ir Patašinės parapijų klebono pareigų.

Lietuvos kunigų marijonų provincijos vyresniojo prašymu kun. **Darius Tomas Davainis MIC** paskirtas Marijampolės šv. arkangelo Mykolo ir Patašinės parapijų klebonu.

-VK-

Viešnagė Vokietijoje

Rugsėjo 3–8 d. Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, lydimas generalvikaro ir vyskupijos kurijos darbuotojų, dalyvavo Magdeburgo vyskupijos organizuotoje Partnerystės dienoje ir vyskupijos šventėje. Į šventę taip pat atvyko svečių iš Čekijos, Prancūzijos, Lenkijos ir kitų kraštų. Prof. Kazimieras Dopieła iš Poznanės skaitė pranešimą apie bandymus Viduramžiais kurti vieningą Europą. Po pranešimo kilusioje diskusijoje aptarta Europos ateitis ir krikščionybės vaidmuo Europoje. Paaiškėjo, kad būtent šis klausimas kliudo galutiniam sutarimui: Lenkija neįsivaizduoja Europos ateities be krikščionybės, o laicistinių judėjimų paveiktą Prancūziją baugina krikščionybės įtaka Europoje. Vieši disputai padėjo suformuluoti bendrą poziciją, raginančią statydinti Europos ateitį ant krikščioniško pagrindo.

Rugsėjo 3 d. (sekmadienį) Huysburge vyko vyskupijos šventė. Po iškilmingų šv. Mišių svečiai vyskapai susitiko su tikinčiais, pristatė savo kraštus bei vyskupijas ir atsakė į pateiktus klausimus. Viešnagės metu buvo aptartas *Caritas* socialinės įstaigos, susipažinta su struktūromis, užmegzti nauji ryšiai, leidžiantys pradėti kurti bei plėtoti bendrus projektus.

-KŠ-

Atidaryti senelių globos namai

Rugsėjo 10 d. Kazlų Rūdoje iškilmingai atidaryti senelių globos namai, įsikūrę parapijai priklausančiame suremontuotame pastate. Šių namų steigėjai yra Kazlų Rūdos savivaldybė, parapija ir parapijos *Caritas*. Juose apsigyveno penkiolika globotinių.

Prieš atidarant senelių globos namus parapijos bažnyčioje šv. Mišias aukojo Vilkaviškio vyskupijos *Caritas* direktorius kun. Deimantas Brogys, patarnavo diak. Romualdas Vitkovskis. Eucharistiją kartu šventė senelių globos namų globotiniai, rėmėjai ir svečiai. Atidarymo šventėje dalyvavo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Socialinės apsaugos ir darbo ministrė Vilija Blinkevičiūtė, Kazlų Rūdos meras Valdas Kazlas bei šios savivaldybės partneriai iš Sondershauseno (Vokietija), Gusevo (Rusija) ir Lwóweko (Lenkija), kiti garbingi svečiai. Sveikinimo laišką atsiuntė Olandijos paramos Lietuvai fondas („Stichting Litouwen“). Kalbėjusieji ne kartą geru žodžiu minėjo Kazlų Rūdos parapijos *Caritas* reikalų vedėją, naujų senelių globos namų direktorę Renatą Andriušienę, kuri daug rūpinosi, kad būtų rasti rėmėjai ir atlikti būtini darbai.

Vysk. Rimantas Norvila pašventino šį artimo meilės židinį ir palinkėjo, kad šių namų gyventojai taptų darnia bendruomene.

-apn, vf-

Parapijų jaunimo diena

Rugsėjo 11 d. Naujosios Vilnios šv. Kazimiero ir Švč. Mergelės Marijos Taikos Karalienės parapijų jaunimas surengė jaunimo dieną „Meilė – jaunystės kelias“. Šventė prasidėjo Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje Naujojoje Vilnioje šv. Mišiomis, kurias lietuvių ir lenkų kalbomis aukojo kun. Valdas Meškėnas ir kun. Marekas Dziewieckis, psichologijos dėstytojas iš Radomo (Lenkija) kunigų seminarijos. Per šv. Mišias grojo krikščioniškos muzikos grupė „Nazaretas“ iš Naujosios Vilnios.

Po šv. Mišių jaunimas Naujosios Vilnios gatvėmis ėjo Kryžiaus kelią. Kryžių jaunimas čia pat sukėlė iš beržo rąstų. Kryžiaus keliui vadovavo Švč. Mergelės Marijos Taikos Karalienės parapijos administratorius kun. Wojciechas Gorlickis. Pasibaigus maldai, prie šios parapijos bažnyčios jaunimas pietavo ir artimiau susipažino.

Popiet surengtos tinklinio varžybos tarp kunigų bei klierikų ir pasauliečių, Naujosios Vilnios parapijų jaunimo. Vėliau Taikos Karalienės parapijos bažnyčioje buvo adoruojamas Švenčiausiasis Sakramentas, šv. Mišias aukojo kunigai vedė konferenci-

riją pakvietė žmones daug dėmesio skirti Jėzui Kristui. Šis apsidreiskimas pakeitė Lietuvos veidą, ir šio veido švytėjimo nepajėgė nustelbti nei caro, nei sovietų okupacija, bandžiusi sunaikinti tiek tikėjimą, tiek valstybingumą“. Ganytojas ragino maldininkus melsti Dievo Motinos užtarimo, kad mūsų angelai sargai – policininkai būtų geri Jėzaus draugai, nes tik tada jie garantuos visų mūsų ramybę.

Trečiąją atlydų dieną Šiluvoje melstasi už darbininkus, verslininkus bei ūkininkus. Homiliją per pagrindines tos dienos pamaldas sakęs Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, remdamasis popiežiaus Jono Pauliaus II enciklikomis *Laborem exercens* ir *Sollicitudo rei socialis*, tikintiesiems pirmiausia priminė Bažnyčios socialinį mokymą apie darbą, dirbančio žmogaus kilnumą ir pabrėžė, jog kalbant apie verslus, investicijas svarbiausia nepamiršti dirbančio žmogaus, kuris yra didžiausias kapitalas ir kurio gyvenimas yra ypatingos vertės. Vysk. R. Norvila kvietė maldininkus, atitrūkus nuo kasdienybės darbų, plačiau pažvelgti į savo pašaukimą, darbo prasmingumą, santykius su kitais žmonėmis. „Šiluvos atlydų proga norisi paskatinti visus mus čia susirinkusius labiau kelti širdis į Dievą, pirmiausia siekti gyvenime kilnesnių dalykų nei medžiaginiai turtai. Tokia yra Bažnyčios misija“, – sakė vysk. R. Norvila.

Šeštadienį, po savaitės darbų į Šiluvą atvykus jau kelis kartus didesniai maldininkų būriui, melstasi už parapijų bendruomenes ir aktyviausiuosius klebonų pagalbininkus – vadinamuosius Viešpaties vynuogyno darbininkus. Per pamokslą arkiv. S. Tamkevičius dėkojo visiems, kurie uoliai tarnauja bendruomenėse bei stengiasi, kad parapija taptų tikrai gyva tikinčiųjų šeima. Čia pat ganytojas persergėjo Viešpaties vynuogyno darbininkus, kad jie, dažnai susidurdami su įvairiomis kliūtimis ar sunkumų spaudžiami, nenusiviltų, nenuleistų rankų ir nemanytų, jog yra pajėgūs viską padaryti patys. Arkivyskupas ragino visuomet išlikti gilioje vienybėje su Dievu, pirmiausia didžiausio jo meilės slėpinio – Eucharistijos dėka.

Pagrindinę atlydų dieną – sekmadienį – melstasi už šeimas, vaikus ir jaunimą. Į Šiluvą tą dieną suvažiavo keliasdešimt tūkstančių maldininkų. Nuo pat ryto vaikai pagal jiems parengtą programą dalyvavo mažųjų piligriminėje kelionėje aplink Šiluvą, giedodami bei melsdamiesi rožinio malda. Popiet prie Apsireiškimo koplyčios keliolika vaikų chorų iš visos Lietuvos giedodavo giesmes Marijai. Vaikų giesmių festivalyje drauge su vaikais linksmai laiką leido ir apaštališkasis nuncijus arkiv. dr. P. S. Zurbriggenas bei kiti vyskupai, o pilnutėlėje aikštėje priešais baziliką pagrindinių šv. Mišių metu giedodavo jungtinis vaikų choras, kurio pagrindą sudarė Šiluvos parapijos vaikai. Kardinolas Audrys Juozas Bačkis per pamokslą pabrėžė, jog „nieko nėra gražesnio ir svarbesnio žemėje, kaip žmonių ryšys šeimoje“. Pasak ganytojo, šeimoje kūdikis, priimdamas tėvų meilę, mokosi mylėti ir būtent šeimoje vaikas išgirsta Dievo vardą bei išmoksta pirmąsias maldas. Kardinolas kvietė ir mažuosius, ir vyresnius maldininkus sudėti prie Marijos kojų savo maldas, troškimus, visą gyvenimą, kad gausiai pasisemtų Dievo Motinos tikėjimo ir pasitikėjimo, kuris suteiks jėgų iš naujo ištarti „taip“ Dievo valiai. Šv. Mišių pabaigoje arkiv. S. Tamkevičius paskelbė Lietuvos vyskupų laišką Seimo rinkimams artėjant.

Sekmadienio popietę bei vakarą Šiluvą „okupavo“ tūkstantinė jaunųjų maldininkų „armija“: vedami vyskupo E. Bartulio po trijų dienų žygio iš Kryžių kalno į Šiluvą atėjo apie pusę tūkstančio jaunųjų piligrimų. Maždaug tiek pat Kauno arkivyskupijos jaunuolių atžvygiavo nuo Raseinių pusės. Šiluvoje jiems taip pat buvo parengta speciali programa: vyko užsiėmimai grupėse apie šios šventovės istoriją, apie Dievo šlovinimą, vyko diskusijos jaunimui aktualiais klausimais, kiti galėjo dalyvauti teatrinėje grupelėje, o sportiškiausieji – krepšinio varžybose Kauno arkivyskupijos

taurei laimėti. Programos kulminacija – Eucharistijos liturgija, kuriai vadovavo Kauno ir Šiaulių ganytojai, taip pat vyskupas Rimantas Norvila – Lietuvos Vyskupų Konferencijos Jaunimo reikalų tarybos vadovas. Sakydamas homiliją arkiv. S. Tamkevičius, išsamiau supažindinęs su Šiluvos dvasinių turtų istorija bei aktualumu šiandienai, linkėjo jaunimui pajusti „savo širdyse dangaus prisilietimą, kviečiantį visiškai išsilaisvinti ir gyventi Dievo vaikų vertą gyvenimą“. Ganytojas ragino jaunimą burtis į grupeles, bendruomenes, idant jie dar stipriau ir drąsiau galėtų liudyti bendraamžiams bei šių dienų pasauliui savojo tikėjimo lobius. Jaunimui skirta programa baigėsi koncertu mokyklos stadione.

Pirmadienį, rugsėjo 13-ąją, Šiluvoje melstasi už ligonius, neįgaliuosius bei už visus jais besirūpinančius, taip pat melsta vidinio išgydymo visiems kenčiantiems. Vyskupas Juozas Preikšas per pagrindinių šv. Mišių pamokslą sveikino ligonius ir dėkojo visiems juos slaugantiems ar gydantiems. Vyskupas pabrėžė Eucharistijos vertę bei svarbą kiekvieno krikščionio gyvenime. Vakare Šiluvos bazilikoje vyko vidinio išgydymo pamaldos, kurioms vadovavo kun. Kęstutis Rugevičius.

Rugsėjo 14 d. buvo meldžiamasi už politikus, valdininkus ir žiniasklaidos atstovus. Nors jų pačių tą dieną ir nedaug teatvyko į Šiluvą, arkiv. S. Tamkevičius homilijos metu pabrėžė, kaip svarbu už juos melstis, nes „visi šie žmonės visuomenėje yra labai svarbūs: politikai nutiesia valstybei kelią, numato ateities gaires; žiniasklaidininkai padeda žmonėms susiorientuoti, kas vyksta šalyje ir pasaulyje, iškelia į viešumą teigiamus ir neigiamus gyvenimo aspektus; valdininkai tarnauja žmonėms sprendžiant labai konkrečius, kasdienius jų reikalus“. Ganytojas maldininkams priminė, kad artėjant rinkimams į Seimą vyskupai paragino kasdien kalbėti rožinį, idant Dievo palaima lydėtų žmonių pasirinkimą.

Paskutiniąją atlaidų dieną, rugsėjo 15-ąją, Katalikų Bažnyčioje švenčiant Sopulingosios Marijos šventę, Šiluvoje melstasi už kunigus bei brolius ir seseris vienuolius, melsta pašaukimų į kunigystę bei Dievui pašvęstąjį gyvenimą. Pamaldose dalyvavo per šimtą įvairių kongregacijų vienuolių iš visos Lietuvos. Šv. Mišias koncelebravo antra tiek kunigų, o drauge meldėsi dar keli tūkstančiai į Šiluvą atvykusių piligrimų. Homiliją sakęs Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ drąsino kunigus bei vienuolius nebijoti būti nesuprastiems, nes, anot ganytojo, toks ir yra tikrų apaštalų likimas. Vyskupas pabrėžė, kad be stipraus tikėjimo ir gyvos maldos neįmanoma būti geru kunigu ar vienuoliu. Jau tapo tradicija per kunigų bei vienuolių dieną Šiluvos atlaidų metu Apsireiškimo koplyčioje giedoti Apreiškimo Švenčiausiajai Dievo Gimdytojai akatistą.

Visomis dienomis prieš kiekvienas šv. Mišias vykdavo kun. Artūro Kazlausko vedama liturginė katechezė, kasdien prieš vakarines pamaldas iš Apsireiškimo koplyčios į baziliką eidavo procesija, kurios metu būdavo meldžiamasi rožinio malda; kiekvieną popietę bazilikoje vykdavo Švč. Sakramento adoracija, o naktį iš penktadienio į šeštadienį Švenčiausiasis buvo adoruojamas visą naktį.

Pasak Šiluvos klebono kun. Erasto Murausko, šiemet, pakeitus atlaidų aštuondienio datą, piligrimų nesumažėjo: atlaidų metu Komuniją priėmė beveik penkiasdešimt tūkstančių tikinčiųjų. Taigi, atsižvelgiant į tai, jog Komuniją priima ne kiekvienas pamaldose dalyvaujantis maldininkas, galima numanyti, jog atlaiduose apsilankė gerokai daugiau nei šimtas tūkstančių piligrimų. Dar maždaug 170 tūkst. žmonių sekmadienį pagrindinių šv. Mišių tiesioginę transliaciją stebėjo per Lietuvos televiziją.

Apibendrindamas šių metų atlaidus, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius pasidžiaugė, kad maldininkų būta tikrai nemažai,

jas jaunimui svarbiomis meilės, draugystės temomis. Šventę užbaigė krikščioniškos muzikos koncertas.

-sbž-

Įteikti kanoniniai siuntimai

Rugsėjo 14 d. Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo katedroje Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis šv. Mišių metu meldė Dievo palaimos trims parapijos pastoracijos darbuotojams, baigusiems praktikos metus ir pradedančiams darbą Kaišiadorių vyskupijos parapijose. Po šv. Mišių ganytojas suteikė iškilmingą palaiminimą – siuntimą ir įteikė kanoninius siuntimus pastoracijos darbuotojo tarnystei Magdeburgo vyskupijos parapijos pastoracijos seminarijos absolventams: Jurgitai Leščiūtei, Jolantai Pupalaigytei ir Nerijui Ramanauskui.

Po šv. Mišių jų dalyviai susibūrė Kaišiadorių vyskupijos Sielovados centro salėje, kur naujiesiems pastoracijos darbuotojams buvo įteikti praktikos metų baigimo pažymėjimai. Šventėje taip pat dalyvavo Hildegard Kliem, Magdeburgo vyskupijos parapijos pastoracijos seminarijos dėstytoja ir praktikos vadovė, naujųjų pastoracijos darbuotojų artimieji, draugai ir gražus būrys parapijiečių iš tų parapijų, kuriose jie atliko pastoracinę praktiką.

Nuo rugsėjo 1 d. Jurgita Leščiūtė darbuosis Žaslių šv. Jurgio parapijoje, Jolanta Pupalaigytė – Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo parapijoje, o Nerijus Ramanauskas – Pabarčių šv. vysk. Stanislovo ir šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijoje.

-Kš-

Paminėtas vyskupo R. Krikščiuo jubiliejus

Rugsėjo 19 d. Kauno Kristaus Priskėlimo bažnyčioje šv. Mišiomis, kurias aukėjo vyskupas Romualdas Krikščiuonas, mons. A. Jagelavičius, kun. Viktoras Brusokas bei kiti parapijos kunigai, buvo paminėtas vyskupo R. Krikščiuo kunigystės 50 metų jubiliejus. Per pamokslą mons. A. Jagelavičius trumpai apžvelgė ilgą ir nelengvą vyskupo kunigystės kelią ir dalijosi įžvalgomis, kas yra kunigas. Mons. A. Jagelavičius, sveikindamas vyskupą, kartu kvietė melsti pašaukimų į kunigystę. Baigiantis šv. Mišioms

vyskupą R. Krikščiūną sveikino dekanas kun. V. Grigaravičius, Pastoracinės tarybos nariai, tikintieji.

Kartu buvo pasveikintas mons. Artūras Jagelavičius, kurį popiežius Jonas Paulius II neseniai paskyrė Šventojo Tėvo kapelionu (monsinjoru).

-Kn-

Prisiminta Klepočių kaimo tragedija

Rugsėjo 19 d. Ryliškių šv. Monikos bažnyčioje Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis celebravo šv. Mišias už Klepočių ir kitų kaimyninių kaimų žuvusiuosius. Prieš 60 metų Kūčių vakarą enkavedistai daugelį šių kaimų gyventojų sudegino jų pačių namuose, taip keršydami šio krašto žmonėms už pasipriešinimą okupantams. Vien Klepočių kaime liepsnose žuvo trisdešimt septyni žmonės.

Po šv. Mišių prie bažnyčios paminėtas aukų atminimas: kalbėjo vietos seniūnas, Alytaus rajono meras, sąjūdžio atstovai, tragiškų įvykių liudytojai. Renginio pabaigoje vysk. J. Matulaitis aplankė tragiškų įvykių atminimui skirtą Trijų kryžių kalnelį, ten pasimeldė.

-Kš-

Isteigta Lietuvos piligrimų bendrija

Rugpjūčio mėn. buvo įsteigta Lietuvos piligrimų bendrija. Pasak bendrijos pirmininko Dariaus Liutiko, Lietuvoje gausu šventų krikščioniškų vietų, kurios patvirtina gilų lietuvių tikėjimą. Į tokias vietas kaip Šiluva, Aušros Vartai, Žemaičių Kalvarija piligrimai keliauja ne tik iš Lietuvos, bet ir kitų krikščioniškų kraštų. Be to, Lietuva turi unikalią šventą vietą – Kryžių kalną. Šių vietų išsamiu pristatymu užsienyje, gamtinės ir kultūrinės aplinkos puoselėjimu, kelionių organizavimu ir žada užsiimti naujoji organizacija.

Kelionių mėgėjus buriančių ir vienijančių organizacijų Lietuvoje gausu, tačiau piligrimų organizacijos dar nebuvo. Pagrindiniai piligriminių kelionių motyvai yra dvasiniai, pavyzdžiui, dvasinis atsinaujinimas, malonių prašymas, padėka už jau patirtas malones ir pan. Tuo piligriminės kelionės skiriasi nuo turistinių, kurių pagrindiniai tikslai yra pažintiniai, rekreaciniai,

kad vėl labai daug žmonių ėjo išpažinties. Gera, pasak ganytojo, matyti didžiulį būrį talkininkų, be kurių Šilinės atlydai jau tikrai nebeišsiverstų. Arkivyskupas taip pat sakė tikintis, kad Šiluvos piligrimai būtų pakankamai sąmoningi, todėl nepavykę kai kurių politikų mėginimai manipuluoti religiniais žmonių jausmais siekiant tikinčiųjų palankumo per artėjančius Seimo rinkimus.

Šiluvos kleb. kun. E. Murauskas apgailestavo, kad į atlydus atvykę maldininkai bazilikos presbiteriją rado apstatytą restauratorių pastoliais ir kad vis dar nesurastos pavogtos garsiojo Šiluvos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslo karūnos. Tačiau čia pat jis sykiu pasidžiaugė, jog vis daugiau žmonių ateina paaukoti karūnų atnaujinimui.

-dch-

Piligriminis žygis Kryžių kalnas – Šiluva

Rugsėjo 10–12 d. Šiaulių vyskupija surengė antrąjį ir jau tradiciniu tapusį piligriminį žygį Kryžių kalnas – Šiluva. Per kelias dienas septyniasdešimties kilometrų kelią įveikė beveik pusė tūkstančio piligrimų. Maldininkus vedė ir visą kelią jų dvasią stiprino žygio iniciatorius ir pagrindinis organizatorius Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

„Gera prisimenu prieš metus įvykusią kelionę ir žygeivių entuziazmą, – sakė pakalbintas Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. – Tuokart tik galėjome svajoti, kad žygis piligrimams patiks ir taps gražia tradicija, o šiandien tai jau akivaizdu“.

Penktadienį, rugsėjo 10-ąją, Kryžių kalne su kuprinėmis ant pečių, vėliavomis bei plakatais rankose pradėjo rinktis žygeiviai bei juos palydintieji. Šiaulių vyskupui E. Bartuliui talkinantys organizatoriai – vyskupijos centrų darbuotojai – užregistravo dalyvių ne tik iš visų Šiaulių vyskupijos dekanatų, bet ir iš Kauno, Kaišiadorių, Alytaus. Dalyvauti maldingame žygyje atvyko ir piligrimų grupelės iš Prancūzijos bei Punsko. Iš viso išsirikiaavo net 35 organizuotų maldininkų kolonos ir ne toks mažas pavienių žygeivių būrys. Kaip ir pernai, daugiausia buvo jaunimo.

Pirmąją žygio dieną piligrimai įveikė 20 kilometrų kelią ir nakvynei sustojo prie Rėkyvos ežero. Kaip prieš metus, taip ir šįkart piligrimams padėjo kariškiai – Kunigaikščio Vaidoto motorizuotas pėstininkų batalionas. „Pirmąją kelionės atkarpą įveikėme nesunkiai tikriausiai dėl to, kad visą kelią žygeivių dvasią kėlė nepailstantis, giedantis ir dainuojantis mūsų vyskupas Eugenijus Bartulis“, – po pirmos dienos išpūdziais dalijosi Šiaulių vyskupijos Katechetikos centro vadovė Danutė Lastauskaitė-Kratukienė. – Buvo nuostabu, kai net patys mažiausi žygio dalyviai, septynerių, aštuonerių metų vaikai, ilgas kelio atkarpa nešė garsiakalbius, vėliavas ir nė už ką nesutiko pasidalyti savo nešuliu su kitais“.

Rėkyvos seniūnijoje žygeivius pasitiko seniūnė Vaida Čelkienė ir kiti seniūnijos darbuotojai. „Nuoširdžiai džiaugiamės, kad šįkart piligrimai nakvynės vieta pasirinko mūsų gyvenvietę, – kalbėjo seniūnė V. Čelkienė. – Rėkyvos gyventojams tai didelė šventė ir nuostabi proga prisijungti prie piligrimų bendra malda“. Po vakarienes prožektoriu apšviestoje ežero pakrantėje stovyklautojai parodė menines programėles. Kartu su piligrimais nakvoti palapinių miestelyje liko ir Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

Šeštadienio rytą vyskupas E. Bartulis su grupe kunigų už žygeivius aukojo šv. Mišias. Šiaulių ganytojas kvietė jaunimą statyti savo dvasios namus ant pačių tvirčiausių pamatų – Išganytojo Kristaus, o ne ant smėlio ar klampioje pelkėje, ne ant tikėjimo horoskopais, abejotinių pasilinksminių pagrindo, kurį bet kada sugriautų atūžę uraganai ar kiti išbandymai.

„Grįžę iš kelionės ir pradėję gyventi įprastu ritmu, neužmirškite – turite žvelgti į Kristų kaip į amžinąją meilės uolą ir duoti gerų vaisių paprasčiausioje kasdienybėje, kad visi pažintų, kieno medžiai esate“, – linkėjo jaunimui vyskupas Eugenijus Bartulis. Po šv. Mišių piligrimai papusryčiavo ir apie pusę dešimtos vėl leidosi į kelionę. Vakare jų laukė paskutinė stovyklavietė prie Gauštvinio ežero, kuri iki piligriminio žygio tikslo – Šiluvos skyrė apie 17 kilometrų.

Sekmadienio popietę piligrimus šiltai ir džiaugsmingai pasitiko Šiluva. Marijos šventovėje trijų dienų piligrimystę apvainikavo šventoji Eucharistijos auka. Šventąsias Mišias aukojęs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius tikino, kad tikrieji piligrimai yra tie, kurie ne tik moka keliauti tėvynės keliais, bet geba ieškoti Dievo ir savo gyvenimo prasmės. „Ačiū, jaunime, už jūsų piligriminę kelionę į Šiluvą“, – dėkojo ganytojas. Kalbėdamas apie netikrąsias vertybes, siūlomas jaunimui skirtuose žurnaluose, televizijos ekranuose, arkivyskupas sakė, jog gražų gyvenimą galima susikurti tik tada, kai yra aiški kryptis ir vadovas. Kas vadovu pasirinko Jėzų, vedantį žmones 2000 metų, tas nepasiklys. Arkivyskupas kvietė maldoje prisiminti visus jaunus žmones, ypač tuos, kurie paklydę tarp žemiškųjų malonumų.

Po šv. Mišių maldininkai plojimais padėkojo Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui už įveiktą kelionę, vaišinosi kareiviška koše, kartu klausėsi jaunimo koncerto.

-Iz, irat-

Vyskupo J. Tunaičio kunigystės auksinis jubiliejus

Rugsėjo 12 d. sukako 50 metų, kai vyskupas Juozas Tunaitis buvo išventintas kunigu. Rugsėjo 9 d. vyskupas jubilias šia proga aukojė padėkos šv. Mišias Vilniaus arkikatedroje. Rugsėjo 11 d. ta pačia proga Vilniaus arkikatedroje aukotos šv. Mišiose dalyvavo dar septyni kunigai, kartu su vyskupu J. Tunaičiu prieš 50 metų gavę kunigystės šventimus. Tai – kun. Juozapas Antanavičius, kun. Vytautas Masys, kun. Petras Baltuška, kun. Kostas Balsys, kun. Vincentas Pinkevičius, kun. Zigmantas Gustaitis, vienuolis kapucinas kun. Juozas Šumskis. Šv. Mišių liturgijai vadovavo vysk. Juozas Tunaitis, kartu su jubiliatais šv. Mišias koncelebravo kardinolas A. J. Bačkis.

Šv. Mišių pradžioje kardinolas vyskupą Juozą pavadino „Vilniaus miesto nuodėmklausiu“ ir pabrėžė begalinę jubiliatų kantrybę, su kuria jis ėjo ir eina kunigiškas bei vyskupiškas pareigas. Per pamokslą vysk. Juozas Tunaitis visų jubiliatų vardu dėkojo Viešpačiui už pašaukimą. Vyskupas prisiminė, kad popiežius Jonas Paulius II, švęsdamas savąjį auksinį kunigystės jubiliejų, išleido knygelę „Dovana ir paslaptis“, kurioje pabrėžiama, kad kunigo pašaukimo istorija pirmiausia yra žinoma pačiam Dievui. „Mes nežinome, kodėl buvome pašaukti, kaip Dievo apvaizda sutvarkė gyvenimą ir istorijas, kad tas pašaukimas nedingtų, kad mes jį realizuotume, – sakė vyskupas J. Tunaitis. – Kiekvieno mūsų pašaukimo istorija yra unikali, bet visiškai žinoma tiktai Dievui“.

Vyskupas prisiminė, kad religingų tėvų dėka jau vaikystėje panoro būti kunigu, tačiau, jam baigus gimnaziją, dėl sovietų režimo suvaržymų Kauno kunigų seminarija studentų nepriėmė. Įstojęs į Vilniaus universitetą, po pirmųjų metų pradėjo dvejoti, ar toliau tęsti studijas universitete, ar vėl stoti į seminariją. Lemtingas draugo laiškas paskatinęs apsispręsti stoti į seminariją. 1954 metais rugsėjo 12 dieną 17 seminaristų, tarp kurių buvo ir jis, gavo kunigystės šventimus. Auksinio kunigystės jubiliejaus iš jų sulaukė 13.

-sm-

estetiniai. Lietuvos piligrimų bendrija artimiausiu metu numato sukurti internetinį puslapį apie piligrimystę ir įsteigti informacijos centrą.

-lpb-

Tikybos mokytojų konferencija

Rugpjūčio 26 d. Kaune buvo surengta Kauno arkivyskupijos tikybos mokytojų naujų mokslo metų atidarymo konferencija „Ateik ir sek paskui mane“. Konferencija prasidėjo šv. Mišiomis Šv. apašt. Petro ir Povilo arkikatedroje bazilikoje. Arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, sveikindamas pedagogus, pabrėžė kiekvieno tikybos mokytojo dvasinio gyvenimo svarbą. Šventei tęsiantis Religijos studijų kolegijos salėje arkivyskupas pakvietė visus tikybos mokytojus į aktyvesnį maldos gyvenimą, be kurio neįmanoma dvasinė branda. Kalbėdamas apie naują eksperimentinę katalikų tikybos programą, ganytojas ragino mokytojus būti budrius bei akcentavo, kad svarbiausia mokytojų darbe – Jėzus Kristus. Lietuvos katechetikos centro direktorius kun. V. Balčaitis palinkėjo visiems drašos.

Kauno arkivyskupijos Katechetikos centro vadovė J. Jančiukienė savo sveikinimo žodyje akino visus ne tik eiti pas Viešpatį Jėzų Kristų, bet ir sekti juo kasdieniame gyvenime. Po meninės programos, kurioje skambėjo „Aukuro“ vidurinės mokyklos muzikos mokytojos J. Dailidienės atliekami muzikos kūriniai ir A. Girininkienės skaitoma ištrauka iš Just. Marcinkevičiaus poemos „Siena“, Kauno J. Grušo vidurinės mokyklos technologijos mokytoja ekspertė A. Markvaldienė ir Dainavos vidurinės mokyklos tikybos mokytoja ekspertė S. Palionienė dalijosi savo patirtimi integruojant pamokas. Kauno arkivyskupijos Katechetikos centro koordinatorė A. Girininkienė pabrėžė integracijos svarbą, įvardijo jos privalumus ir grėsmes. Konferencija baigėsi agape.

Renginiai Panevėžio vyskupijoje

Rugsėjo pirmosios šventė Panevėžyje

Panevėžio vyskupijoje nauji mokslo metai daugelyje dekanatų miestų prasidėjo šv. Mišiomis bažnyčiose. Panevėžyje šv. Mišias rugsėjo pirmosios

proga pilnutėlėje katedroje aukojo Panevėžio vysk. Jonas Kauneckas. Šv. Mišiose dalyvavo Paltaroko mokyklos mokytojai, mokiniai bei jų tėvai. Per pamokslą vyskupas kalbėjo apie talentus ir jų ugdymą. Ganytojas sakė, jog mokyklose daug kas priklauso nuo mokinių darbštumo, jų suinteresuotumo mokytis. Moksleiviams jis linkėjo darbštumo, nuo kurio priklauso gyvenimo kokybė. Vysk. Jonas Kauneckas dalyvavo mokslo metų atidaryme Paltaroko vidurinėje mokykloje, aplankė visas pirmąsias klases, susitiko su moksleiviais.

Paminėtas generalvikaro kun. dr. R. Pukenio kunigystės jubiliejus

Rugsėjo 17 d. Panevėžio katedroje sakralinės muzikos pusvalandiniu koncertu prasidėjo prieš dvidešimt penkerius metus šventimus gavusių kunigų iškilmė. Į ją susirinko ir šv. Mišias drauge šventė beveik penkiasdešimt kunigų iš Panevėžio, Kauno, Telšių vyskupijų. Iškilmėms vadovavo Panevėžio vysk. Jonas Kauneckas. Daugiausia pagarbos ir linkėjimų susilaukė Panevėžio vyskupo generalvikaras kun. Robertas Pukenis. Pamokslą ta proga apie kunigiškąją pasiuntintybę pasakė kun. Juozapas Šumskis. Panevėžio vyskupijos vardu gražų pasveikinimo žodį tarė kan. Bronius Antanaitis. Kunigystės 25-erių metų jubiliejų švenčiantį kun. dr. R. Pukenį taip pat sveikino ir už puikų darbą dėkojo dekanas prel. doc. dr. V. S. Vaičiūnas. Po Mišių katedros parapijos salėje vykusios apagės metu daug šiltų žodžių ir viltingų palinkėjimų išsakė Panevėžio miesto ir rajono valdžios atstovai bei kiti svečiai.

Atidaryti parapijos bendruomenės namai

Rugsėjo 17 d. Joniškėlyje Panevėžio vysk. Jonas Kauneckas pašventino naujus parapijos bendruomenės namus. Šventėje dalyvavo daugiau kaip šimtas parapijiečių ir svečių.

Vokietijos katalikų akcijos „Renovabis“, Pasvalio savivaldybės ir Joniškėlio seniūnijos sutelktomis pastangomis įrengtuose bendruomenės namuose yra atskiros parapijos, jaunimo ir šarvojimo salės bei pagalbiniai kambariai, Caritas vaikų valgyklėlė. Šį valgyklos projektą parėmė ir vieno norvegų miestelio bendruomenė. Pasak Joniškėlio klebono kun. V. Cukuro, antrajame aukšte, kuris bus užbaig-

Konferencija „Krikščioniškosios vertybės ir kultūra šiandien“

Rugsėjo 13–15 d. Vilniuje vyko konferencija „Krikščioniškosios vertybės ir kultūra šiandien“, skirta rašytojui, žurnalistui, krikščionybės apologetui Gilbertui Keithui Chestertonui. Pasak vienos iš konferencijos organizatorių dr. Eglės Laumenskaitės, konferencijoje siekta aptarti kultūros situaciją šiandien klausiant, kaip sugrąžinti jai krikščioniškąjį matmenį bei gyvybingumą. Pasak Eglės Laumenskaitės, konferencija taip pat skirta G. K. Chestertonui apsilankymui 1927 m. Vilniuje paminėti.

Pirmoji konferencijos diena prasidėjo viešbučio „Barbacan Palace“ konferencijų salėje. Konferencijos atidarymo proga žodį taręs kardinolas A. J. Bačkis klausė: kas svarbiau – sukrikščioninti kultūrą ar įkultūrinti krikščionybę? „Sovietiniais metais praradusi krikščioniškąjį matmenį Lietuvos kultūra prarado vertybinę ašį bei galimybę tiesiogiai remtis į ją suformavusią tradiciją. Nedaug trūko, kad nostalgija kaimui ir pasididžiavimas Trakų pilimi liktų vieninteliai tarsi vertybiniai kultūros orientyrai. Tad sukrikščioninti ar, greičiau, atkrikščioninti kultūrą – tai sustiprinti jos stuburą ir drauge nepaprastai išplėsti tą lauką, iš kurio prisipildo kultūros aruodas“, – sakė konferencijos dalyviams kardinolas. Pasak kard. A. J. Baččio, „visas kultūrinis kraštovaizdis, penkiasdešimt metų nuolat ardytas, dar ilgai turės gydytis erozijos žaizdas. Pirmiausia – vertybinės erozijos žaizdas. Juk dažnam inteligentui šiandien tiesiog drovu prisipažinti, kad jis turi tam tikrą apibrėžtą, juo labiau – krikščionišką pasaulėžiūrą. Vadinamasis atvirumas, tolerancija, „platus žvilgsnis“ dažniausiai pridengia aiškios pozicijos nebuvimą, pridengia nenorą prisiišti įsipareigojimus, susijusius su apsisprendimu tarp gėrio ir blogio, tarp asmens orumo ir pragmatinių interesų“. Dalydamasis savo išvalgomis kardinolas akcentavo, kad Chestertonas „užkrečia savo tikėjimu, kurio nesivaržo jokiais aplinkybėmis. Užkrečia savo ryžtu iš tikėjimo pozicijų kritiškai vertinti pačias įvairiausias gyvenimo sritis ir nepaisyti „korektiškų“ nuomonių. Jis užkrečia gyva, veikiančia, žmogų ir pasaulį keičiančia krikščionybė“. Baigdamas sveikinimo žodį kard. A. J. Bačkis konferencijos dalyviams linkėjo „dar kartą įsitikinti, o kitiems – gal pirmą sykį patirti, kad, tariant Chestertonu žodžiais, krikščioniškoji visata žada daug nuotykių“. Dr. Irena Vaišvilaitė perskaitė prezidento Valdo Adamkaus sveikinimą konferencijos dalyviams ir svečiams.

I sesijoje Bazilijaus ordino kunigas, Chestertonu Tikėjimo ir kultūros instituto New Jersey valstijoje prezidentas Ianas Boydas skaitė pranešimą tema „G. K. Chestertonas – vilties mokytojas“. Pasak prelegento, dvi esminės G. K. Chestertonu mintys šiandien yra itin iškalbingos Lietuvai: „kiekvieno krikščionio gyvenimas yra žemiškoji istorija, turinti dangišką prasmę“ (tai pasakytina ir apie krikščioniškos tautos gyvenimą) ir „krikščionio gyvenimas – tai lyg Kristaus gyvenimo tąsa“. Todėl, Chestertonu akimis, Lietuvai, kaip šaliai, atgavusiai laisvę po ilgos totalitarinės priespaudos, idant ji galėtų tikėtis vilties pavasario – tautos atgimimo ir žmogiškos laimės, svarbu suvokti prasmę tos kančios, kuri atrodo beprasmiška. Prelegentas aptarė kai kuriuos garsius rašytojo romanus, o pranešimą baigė Kafkos citata. F. Kafka, perskaitęs jo knygą „Žmogus, kuris vadinosi Ketvirtadienis“, parašė: „Nežinau, kas tas Chestertonas, bet jis toks laimingas! Esu beveik tikras, kad jis yra radęs Dievą“.

Dr. Natalija Trauberg, filologė ir Chestertonu vertėja, apžvelgė Chestertonu leidinius ir skaitytojų santykį su jais dabartinėje Rusijoje. Natalija Trauberg pabrėžė, kad Chestertonas yra nei džiaugsmo, nei tikro skausmo neįaučiančio *homo sovieticus* priešingybė. Šiandien Chestertonas yra itin reikalingas, nes jis sujungia uolumą ir nuoširdumą, tvirtą vertybių sistemą ir Edeno lengvumą, jis spinduliuoja laisvę be liberalumo ir nuolankumą be depresijos.

Filosofas Stratfordas Caldecottas, Chestertono instituto Oksforde vadovas, remdamasis J. R. R. Tolkienu ir C. S. Lewisu, kalbėjo apie vaizduotės evangelizavimą per pasakojimą. Vaizdingas pasakojimas gali ne tik perduoti svarbias tiesas apie žmogišką būvį, jis taip pat gali parengti sielą priimti antgamtinę tikėjimo tiesą. Prelegento teigimu, net Chestertono apologetiniai kūriniai, ginantys krikščionišką tikėjimą, visada yra nepaprastai vaizdingi ir iš dalies būtent dėl šios priežasties paveikūs.

Literatūros ir kultūros apžvalgininkė, vertėja Rasa Drazdauskienė gilino si į „dingusį G. K. Chestertono detektyvų pasaulį“. Detektyviniai romanai bei apysakos pagrįstai gali būti laikomi savo laikų visuomenės veidrodžiu. Anot prelegentės, Chestertono detektyviniai kūriniai priklauso vadinamiesiems „aukso amžiaus“ detektyvams, kurie grindžiami teisingumo pasaulyje egzistavimo ir būtinos bausmės už nusikaltimą idėja. Moderniaisiais laikais detektyvinio žanro pobūdis iš esmės pasikeitė: detektyvuose neliko tikėjimo prigimtinio pasaulio gėriu, kuri kaip pamatinę savo pažiūrą idėją skelbė G. K. Chestertonas. Vakaro pabaigoje buvo inscenuoti Chestertono ir Bernardo Shaw debatai.

Rugsėjo 14 d. prasidėjo rytinėmis šv. Mišiomis Vilniaus arkikatedroje, po jų II sesijoje dr. Vytautas Radžvilas nagrinėjo Lietuvos atgimimo šiądien problemas ir perspektyvas. Pasak prelegento, po trumpo pakilimo laikotarpio išryškėję nusivylimo atkurtos nepriklausomos valstybės tikrove požymiai peraugo į rimtą dvasinę, moralinę ir politinę šalies visuomenės krizę. Okupacijos metu gelminis krikščioniškosios pasaulėžiūros irimas privedė prie to, kad ryšys su tradicija savaime, be sąmoningų pastangų jau nebegali atsikurti. V. Radžvilas atkreipė dėmesį, kad komunizmo paliktos žaizdos gydomos liberalizmo siūlomomis priemonėmis, kurios neretai atrodo pavojingesnės už pačią ligą.

Dr. Dermotas Quinns, Seton Hall universiteto istorijos dėstytojas, skaitydamas pranešimą „Lietuva ir šeima“, akcentavo, kad Chestertonui aki-vaizdžiausia ir brangiausia laisvė šeimoje – dvasiškai gražūs vyro ir žmonos, tėvų ir vaikų tarpusavio santykiai. Industriniame pasaulyje šeimai nuolat gresia pavojus iširti. Jei iš naujo neatrasime tikros šeimos laisvės – dvasinės laisvės, visa esanti politinė laisvė neišgelbės mūsų.

Dr. Arūnas Poviliūnas apžvelgė, kaip atkuriamas kaimo bendruomenė. Vytautas Ališauskas, remdamasis šiądieniniu politiniu kontekstu, pažvelgė į Chestertoną kaip į radikalių sąjūdžių mokytoją, galintį pasiūlyti gaires, kaip permąstyti antiglobalizmo, ekologizmo ir panašių ideologijų principus.

III sesijoje dr. Mantas Adomėnas apžvelgė G. K. Chestertono laikyseną jo meto pasaulio atžvilgiu, teigdamas, kad jis nebuvo nei konservatorius, nei romantikas. Prelegentas rašytojo santykį su dabartimi pavadino „bliviai reakcingu“. Dr. Eglė Laumenskaitė, svarsčiusi, ar galime vieni kitais pasitikėti ir kaip, nagrinėjo, kas yra pasitikėjimas kaip nuostata ir kaip santykis visuomenės mastu. Dr. Irena Vaišvilaitė savo pranešime mėgino atsakyti į klausimus: ar tikėjimas atsispindi istoriko požiūryje į istoriją, ar galima apčiuopti katalikišką požiūrį į visuomenę ne tik rašiniuose apie praeitį, bet ir dabarties apžvalgose.

Vakare konferencija persikėlė į Chodkevičių rūmus, kur buvo surengtas seminaras „Menas ir vertybės“.

Rugsėjo 15 d. rytinė IV sesija buvo skirta asmens ir ugdymo temai. Dr. Margaret Atkins, kalbėjusi apie švietimą, atkreipė dėmesį, kad Lietuva, siekianti integruotis į tarptautinę kultūros terpę, rūpindamasi savo švietimu, turėtų tai daryti sąmoningai, apsvarsčiusi šį rūpinimąsi grindžiančius principus ir tikslus. Antanas Saulaitis SJ akcentavo ugdymo bendruomeniškam gyve-

tas greičiausiai dar šiemet, įsikurs įvairios katalikiškos organizacijos. Jis tiki si, kad šie namai bus puiki vieta burtis miestelio aktyvui, pagelbės sutelkti parapiją kaip šeimą. „Mes bandome mąstyti truputį kitaip, – sakė klebonas. – Daugelis ieško tokio darbo, kur galės daugiau uždirbti. Mes su bendruomenės aktyvu svarstome: ką čia reikia nuveikti, kad palengvintume žmonių dalia, kad jiems galėtume padėti“.

Bendruomenės namų atidarymo ceremonijoje dalyvavo trisdešimties žmonių delegacija iš Norvegijos, vadovaujama p. Inger Bekkevik – Pasvalio garbės pilietės. Norvegai į Joniškėlį atvažiuoja jau trisdešimt trečią kartą. Jie pasižadėjo *Caritas* valgyklėlę kas mėnesį paremti po tūkstantį litų. Panevėžio vysk. Jonas Kauneckas ir Pasvalio vicemeras Povilas Balčiūnas džiaugėsi, kad Joniškėlio bendruomeninis gyvenimas atsinaujina.

Prieš namų pašventinimą Panevėžio ganytojas, lydymas klebono ir medicinos personalo, aplankė seniausią Lietuvoje miestelio liginę. Joje yra dirbęs gyd. Petkevičius, Petkevičaitės-Bitės tėvas. Nemažai čia darbavosi ir pati rašytoja. Vyskupas pasidžiaugė atnaujintomis patalpomis, taip pat tuo, kad kiekvienoje palatoje šalia televizoriaus, šaldytuvo ir kitų reikalingų daiktų atsirado vietos ir kryželiui. Liginėje yra katalikiška bibliotekėlė ir susikaupimo vieta. Ganytojas paguodė liginius ir juos palaimino.

Utenoje pašventinti varpai

Rugsėjo 19 d. Utenoje pašventinti keturi prel. Gerhardo Lange iš Vokietijos atvežti varpai. Jų vertė – apie 160 tūkst. Lt. Prelatas jau yra padovanąjęs šešis varpus Telšių katedrai, keturis – Plungės, keturis – Panevėžio Švč. Trejybės, vieną varpą – Kaltinėnų bažnyčioms. Ateinančiais metais jis yra numatęs dovanoti varpus Klai-pėdos Taikos Karalienės ir Mažeikių bažnyčioms. Už nuopelnus miestui prel. G. Lange yra tapęs Plungės, Telšių, Akmenės garbės piliečiu. Rugsėjo 18 d. prelatas drauge su vyskupu Jonu Kaunecku Panevėžio Švč. Trejybės bažnyčioje aukojo šv. Mišias.

-kad-

Keliais žodžiais

Velykiai (Panevėžio raj.). Rugpjūčio 15 d. parapijiečiai pasveikino kuni-

gystės 50-metį pasitinkantį kun. Kostą Balsį. Jis Velykių parapiją aptarnauja jau daugiau nei 30 metų. Iškilmingose šv. Mišiose dalyvavo Velžio seniūnas Alfonsas Bakšys, kleboną sveikino parapijiečiai ir choristai.

-ij-

Kaišiadorys. Rugpjūčio 29 d. Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis Alytaus šv. Liudviko bažnyčioje suteikė ganytojiškąjį palaiminimą kunigui Zigmui Gustainiui, Alytaus šv. Liudviko parapijos altariui, šventusiam kunigystės 50-ties metų jubiliejų. Šia proga kunigui jubiliatui įteiktas Jo Šventenybės popiežiaus Jono Pauliaus II apaštališkasis palaiminimas – laiškas. Jubiliejaus pamaldose taip pat dalyvavo jubiliatu kraštietis Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas, studijų draugai, daug parapijiečių ir svečių. Po pamaldų jubiliatas šventės dalyviams įteikė jo paties išleistą poezijos rinkinį „Nemari širdis“.

-Kš-

Monciškės. Rugpjūčio 31– rugsėjo 6 d. čia vyko paramos ir labdaros fondo „Fortuna redux“ organizuotos rekolekcijos neįgaliems žmonėms, susirinkusiems iš Vilniaus, Kauno, Alytaus, Šakių, Kretingos, Anykščių ir kt. Rekolekcijas vedė t. Paulius Vaineikis OFM. Dalyviai klausėsi konferencijų apie Šventąjį Raštą, krikščioniškąjį gyvenimą, sakramentus, šventę Eucharistiją, dalyvavo Valandų liturgijoje. Rugsėjo 4 d. rekolekcijose paskaitas apie apaštalo Pauliaus laiškus romiečiams ir korintiečiams skaitė žurnalo „Katalikų pasaulis“ ir interneto dienraščio „Bernardinai“ bendradarbis Tomas Viluckas. Paskutinę renginio dieną rekolekcijų dalyviai apsilankė Kretingos pranciškonų vienuolyne.

-tv-

Troškūnai. Rugsėjo 7–9 d. Panevėžio vyskupijos kunigų būrelis dalyvavo Troškūnuose vykusiame tradicinėje uždaroje kunigų rekolekcijoje, kurioms šįkart vadovavo pranciškonas t. Severinas. Rekolekcijų tema – „Marija – Bažnyčios modelis ir pavyzdys“. Rekolekcijose buvo apmąstomi Šventojo Rašto tekstai, kuriuose mes susitinkame Mariją.

-kad-

Kazlų Rūda. Kazlų Rūdos vardas pirmą kartą paminėtas 1744 m. Pilviškių parapijos knygoje, todėl visus šiuos metus vykę 260 metų jubiliejiniai renginiai rugsėjo 11 d. baigėsi didele

nimui svarbą, Remigijus Vilys savo pranešime, remdamasis konkrečiais pavyzdžiais, pabrėžė meninės veiklos ugdantį vaidmenį.

Popietinėje V sesijoje, pavadintoje „Žiniasklaida ir moralė“, dr. Williamas Oddie svarstė, ar šiuolaikinė žiniasklaida formuoja, ar tik atspindi viešąją nuomonę. Virgis Valentinavičius apibūdino, koks vaidmuo tenka prietarams Lietuvos žiniasklaidoje. Žurnalistas pabrėžė, kad „prietarai neapsiriboja vien bulvarine spauda, jie yra visateisiai rimčiausiuose dienraščiuose, televizijos ir radijo programose. Stipri šios rūšies prekių paklausa pokomunistinėje visuomenėje ir žiniasklaidos pasiryžimas šią paklausą tenkinti sukuria užburtą ratą“.

Dr. Paulius Subačius dalijosi savo išvalgomis apie nepaprastumo menkystę ir recenziją kaip tarnystę. Jis atkreipė dėmesį, kad „pastarojo dešimtmečio lietuviškoms recenzijoms būdingi anemijos bruožai. Didžia dalimi tai tekstai, sukurti dėl institucinių išipareigojimų, parašyti draugų apie draugus arba atsiradę iš tuščio pasipuikavimo. Recenzija nebeatlieka autoriui, redaktoriui, leidėjui, o labiausiai skaitytojams „tarnaujamo žanro“ misijos. Baimė užgauti autorių tampa pretekstu atsisakyti kritiško patarnavimo visuomenei. G. K. Chestertono pamokos, kaip derinti pagarbą asmeniui su išvalgiu ir šmaikščiu nepakantumu klaidingiems bei ydingiems veiksams, labai parankios posovietiniams recenzavimo papročiams apmąstyti“.

Bernardas Gailius kėlė klausimus, ar gali žiniasklaida atskleisti tiesą? Kokią įtaką ji daro baudžiamajam procesui. Remdamasis pasaulio ir Lietuvos patirtimi, prelegentas parodė, kad žiniasklaidos kišimasis dažniau trukdo nei padeda, nes rizika sukompromituoti nekaltuosius yra didesnė už tą naudą, kurią atneša kaltųjų nustatymas.

Baigiamųjų diskusijų metu buvo svarstyti įvairūs klausimai, pavyzdžiui, bendruomenių kūrimas ir kūrimasis, ant kokie pagrindo ir kaip turi augti bendruomenės. Išvados buvo gana niūrios: sovietinis palikimas neapmąstytas, atgimimo meto lūkesčiai žlugę, vakarietiškoji vartotojiškoji kultūra tik dar labiau gilina krizę ir neskatina bendruomenių, o bendruomenių kūrimas „iš viršaus“ primena Sovietų Sąjungos patirtį. Kita vertus, palikta be iniciatyvos bendruomenė neauga. Vėliau buvo prieita prie tokių išvadų: bendruomenės reikėtų ne atkurti, bet dalyvauti jas kuriant, nes reali bendruomenė randasi ne kalbant, o darbuojantis. Remiantis Chestertono, kuriam niekas pasaulyje nebuvo svetima, pavyzdžiu, buvo kviečiama į šventumą, raginama išlikti realybėje, čia ir dabar, matyti jos grožį. Šiandien iššūkiai yra išbandymai, kuriuos sąmoningas krikščionis turi priimti neužsisklęsdamas ir nesijausdamas auka. Bendruomenės pamatas – tai Kristus *Logos*, o ne gerai finansuojama socialinė inžinerija.

-sm-

Pašventinta vienuolyno bažnyčia Paparčiuose

Rugsėjo 18 d. Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis ir Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis pašventino Betliejaus Mergelės Marijos Ėmimo į dangų ir šv. Brunono seserų vienuolyno bažnyčią Paparčiuose. Bažnyčiai suteiktas Mergelės Marijos Ėmimo į dangų titulas, jos altoriuje patalpinta šv. Brunono relikvija. Bažnyčios statybos darbų vadovas – Algimantas Mačionis, architektė – Audronė Svilkytė, konstruktorė – Elena Šleivienė. Bažnyčios statybos darbais, kaip ir vienuolyno įkūrimu Paparčiuose, uoliai rūpinosi sesuo vienuolijos vyresnioji. Bažnyčia pradėta statyti 2001 m. spalio mėnesį.

Iškilmingas šv. Mišias, kurių metu buvo pašventinta bažnyčia, koncelebravo Palendrių šv. Benedikto vienuolyno prioras t. Hervé de Brocas OSB, LVK generalinis sekretorius mons. Gintaras Grušas, Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. Robertas Šalaševičius, kiti svečiai kunigai. Šv.

Mišių metu turiningą homiliją pasakė vysk. J. Matulaitis, paaiškindamas bažnyčios statinio simboliką ir šių namų svarbą krikščionių gyvenime. Šv. Mišiose dalyvavo gausus būrys seserų pakviestų svečių – Kaišiadorių rajono savivaldybės vadovai, seserų artimieji, kiti išskilmės dalyviai.

Po pamaldų vienuolijos kiemelyje vyko agapė. Besivaišindami svečiai galėjo apžiūrėti standus, kuriuose buvo pristatoma Betliejaus Mergelės Marijos Ėmimo į dangų ir šv. Brunono vienuolijos kelias pasaulyje, Paparčių vienuolyno plėtos planai.

-Kš-

Mirė kun. hab. teol. dr. jubil. Leonas Lešinskas MIC (1924–2004)

Rugsėjo 16 d. mirė Marijampolės šv. arkangelo Mykolo parapijos altaris-tas kun. Leonas Lešinskas MIC. Leonas Lešinskas gimė 1924 m. vasario 14 d. Pailių km., kuris tuomet priklausė Šiaulių šv. apaštalų Petro ir Pauliaus parapijai. Baigęs Aukštelkės pradžios mokyklą, 1937–1940 m. mokėsi Kretingos pranciškonų gimnazijoje, o sovietų valdžiai ją uždarius, mokslus tęsė Šiaulių I gimnazijoje, kurią baigė 1943 m. Pasilikęs prie namų, padėjo atstatyti karo sunaikintą tėviškę. 1946 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją, tačiau sovietų valdžiai mažinant auklėtinių skaičių po vieno semestro turėjo pasitraukti. Įstojo į Marijonų kongregaciją ir, Marijampolėje atlikęs noviciatą, 1948 m. vėl grįžo į seminariją.

Kunigu išventintas 1950 m. rugpjūčio 22 d. Po metų pabaigus studijas seminarijoje, pradėjo eiti Kaišiadorių vikaro pareigas. Klebonavo Gegužinėje (1953–1954), Skudutiškyje (1954–1960), Bagaslaviškyje (1960–1961), Pažėruose (1961–1963) ir Karmėlavoje (1963). 1963 m. paskirtas Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos dėstytoju ir bendrabučio vedėju. Čia dirbdamas 1967 m. apgynė teologijos daktaro disertaciją. 1968 m. paskirtas Balbieriškio klebonu, 1971 m. – Aukštosios Panemunės administratoriumi. 1975–1989 m. darbavosi Marijampolės šv. arkangelo Mykolo parapijoje: iš pradžių – administratoriumi, nuo 1979 m. – klebonu ir Marijampolės dekanato dekanu. 1987 m. šioje bažnyčioje įrengė koplyčią pal. Jurgio Matulaičio garbei.

1989 m. paskirtas Būdvičio klebonu ir Marijampolės vicedekanu. Po dvejų metų vėl grįžo į Marijampolę: iš pradžių buvo atkuriamos Marijonų vidurinės mokyklos kapelionu ir Šv. Vincento parapijos rezidentu, nuo 1993 m. – Šv. arkangelo Mykolo parapijos altaristu. Šias pareigas ėjo iki mirties. Nuo 1991 m. kun. Leonas Lešinskas MIC dėstė tikybą ir teologines disciplinas įvairiose Marijampolės švietimo įstaigose: atkuriamoje Marijonų vidurinėje mokykloje (iki 1992 m.), aukštesniojoje pedagogikos mokykloje (iki 1996 m.), Vilkaviškio vyskupijos aukštesniojoje katechetų mokykloje (iki 1998 m.). 1995 m. Lietuvos mokslo taryba kun. Leonui Lešinskui MIC įteikė habilituoto daktaro diplomą.

Kun. hab. teol. dr. jubil. Leono Lešinsko MIC laidotuvės įvyko rugsėjo 18 d. Marijampolėje. Šv. Mišioms bazilikoje vadovavo vysk. Juozas Žemaitis MIC, kartu su juo koncelebravo vysk. Rimantas Norvila ir vysk. Juozas Preikšas bei per keturiasdešimt kunigų. Per pamokslą vysk. Juozas Žemaitis MIC pasidalijo prisiminimais apie velionio nuveiktus darbus per daugiau nei penkiasdešimt kunigiškos tarnystės metų, o prie kapo duobės senosiose Marijampolės miesto kapinėse, marijonų kapavietėje, šias mintis pratęsė mons. Juozas Pečiukonis.

-apn-

švente. Ta proga šv. Mišias už miestą ir jos gyventojus aukojo klebonas kun. T. Vallianas, patarnavo diak. R. Vitkovskis. Per pamokslą klebonas džiaugėsi pagražėjusiu miestu ir dėkojo merui Valdui Kazlui bei parapijiečiams, prisidėjusiems prie Kazlų Rūdos atsinaujinimo. Šv. Mišiose dalyvavo svečiai iš Vokietijos, Lenkijos, Rusijos. Po Mišių šventė tęsėsi miesto parke. -vf-

Tabariškės. Rugsėjo 12 d. Tabariškių bažnyčioje Lietuvos žemės ūkio universiteto 80-mečio proga šv. Mišias aukojo nacionalinis delegatas universitetinei sielovadai kun. doc. dr. Arvydas Ramonas ir LŽŪU kapelionas kun. mgr. Jordanas Kazlauskas. Po šv. Mišių parapijos namuose surengtoje agapėje dalyvavo universiteto rektorius prof. Albinas Kusta, senato nariai, profesoriai, studentai bei svečiai. -kss-

Jonava. Rugsėjo 12 d. čia buvo švenčiami Švč. Mergelės Marijos Vardo at-laidai. Kartu su gausiai į šventę susirinkusiais parapijiečiais meldėsi svečias iš Kauno kun. Vitas Kaknevičius. Jis aukojo sumos Mišias ir per votyvą bei sumą pasakė turiningus pamokslus. Iškilmingoje procesijoje dalyvavo ir auklėtojų atlydėti Vaikų globos namų auklėtiniai. -fl-

Upytė. Rugsėjo 12 d. Upytės bendruomenė organizavo mons. Juozapo Antanavičiaus auksinio kunigtystės jubiliejaus paminėjimą. Šventėje dalyvavo rajono meras Alfredas Pekeliūnas, Švietimo skyriaus vedėjas Kęstutis Rimkus, Upytės seniūnas bei kiti garbingi svečiai.

Vilnius. Rugsėjo 16 d. kardinolas Audrys Juozas Bačkis Prezidentūroje pietavo su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi. Prezidentas pareiškė visiškai palaiką kardinolo poziciją dėl Vilniaus arkivyskupijos kurijos nuostatos renginių Katedros aikštėje atžvilgiu. -Vn-

Pasvalys. Rugsėjo 17–19 d. Pasvalys šventė miesto dienas. Šventė prasidėjo šv. Mišiomis Pasvalio bažnyčioje. Per pamokslą Pasvalio dekanas kun. Algis Neverauskas išvardijo garbingus miesto istorijos puslapius, padėkodamas Viešpačiui už visas geradarybes miestui ir jo žmonėms. Po šv. Mišių buvusiam klebonijos parke Kraštotyros muziejaus teatras parodė spektaklį „Septyni Kristaus žodžiai nuo kryžiaus“. Koncertavo Vaškų sakralinės muzikos ansamblis.

Klaipėda. Rugsėjo 19 dieną po sumos Mišių Klaipėdos šv. Kazimiero bažnyčioje vyko sakralinės muzikos koncertas. Gausiai susirinkusiems tikintiesiems koncertavo Klaipėdos muzikos centro varinių pučiamųjų kvintetas. Muzikantai atliko baroko epochos bažnytinės muzikos kūriniai. Didingai skambėjo J. S. Bacho, G. P. Hendelio, W. A. Mocarto kūriniai. Koncerto pabaigoje muzikantai grojo visiems gerai žinomą giesmę „Dieve, arčiau Tavęs“.

-kss-

Kaunas. Kristaus Prisikėlimo parapijoje atnaujinti sekmadieniniai susitikimai prie arbatos puodelio. Rugsėjo 19 d. įvyko pirmasis susitikimas su Kauno miesto savivaldybės Socialinių reikalų komiteto pirmininke Loreta Kudariene. Skubančius į susitikimą parapijiečius „žaliajame“ namelelyje pasitiko nuotaikingos liaudies dainos, kurias atliko tautinis jaunimo ansamblys „Atžalynas“ (įkūrėja ir vadovė Teresė Varnagrienė). Susirinko nemažas būrys tikinčiųjų. Žmonės domėjosi invalidų, šeimų, jaunų žmonių problemomis. Daugeliui aktualus buvo ir pensijų klausimas.

Panevėžys. Rugsėjo 12 d. vakare šv. Mišiomis, kurias aukėjo vyskupai Jonas Kauneckas ir Juozas Preikšas, baigėsi tris dienas trukę Švč. Mergelės Marijos Gimimo atlydai. Mišių metu giedojo parapijos choras. Po šv. Mišių surengta iškilminga procesija. Pasibaigus iškilimams Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje visi susirinko į šventorių, kur vyko bažnyčios apšvietimo atidarymo ir pašventinimo ceremonija.

- Rugsėjo 17 d. Panevėžio katechetikos centre baigėsi parengiamasis „Alfa“ kurso etapas. Dvidešimt vyskupijos pasauliečių ir katechetų, taip pat keletas kunigų rengiasi dirbti pagal „Alfa“ programą parapijose.

- Rugsėjo 17 d. Šv. Petro ir Povilo parapijos salėje vyko „Atgaivink“ programos trečiojo etapo „Apdovanoti Šventąja Dvasia“ susitikimas. Jame dalyvavo atstovai iš Rokiškio, Kupiškio, Panevėžio. Trečiojo etapo programą pristatė „Atgaivink“ programos koordinatore Lietuvoje Vaida Spangelevičiūtė.

- Rugsėjo 22 d. Panevėžio vyskupas J. Kauneckas pašventino remontuojamą Panevėžio gaisrinę. Ta proga ganytojas susitiko su gaisrininkais, pasidžiaugė jų kilniu, pasiaukojamu darbu. Jie savo ruožtu papasakojo apie savo darbą.

IŠTVERMINGA MALDA

29 eilinis sekmadienis (C)

Iš 17, 8–13; 2 Tim 3, 14–4, 2; Lk 18, 1–8

Šiandien Bažnyčia mus kviečia pažvelgti į savo maldą. Pirmajame skaitinyje matome Mozę, besimeldžiantį už savo kovojančią tautą. Kol Mozė laikydavo rankas iškėlęs, izraelitams kovoti sekėsi, bet kai tik nuvargusios rankos nusvirdavo žemyn, viršų imdavo amalekiečiai. Evangelija pasakoja apie našlę, kuri vis eidavo pas teisėją ir prašydavo apginti ją nuo skriaudiko. Jis ilgai nekreipė į ją dėmesio, bet pagaliau, dėl našlės įkyrumo ėmė ir apgynė jos teises. Neseniai girdėjome panašų palyginimą apie žmogų, prašantį draugo duonos. Buvo jau vėlus vakaras, kai pabeldė į draugo duris. Bet šis beldžiančiam atsakė: Nekvaršink manęs! Durys jau uždarytos, o aš su vaikais lovoje, negaliu keltis ir tau duoti“. Vis dėlto, nors ir murmėdamas, šis atsikėlė ir davė duonos kiek reikia, ir ne dėl bičiulystės, bet dėl draugo įkyrumo. Baigęs palyginimą Jėzus pridūrė: „Prašykite, ir jums bus duota; ieškokite, ir rasite; belskite, ir jums bus atidaryta“ (plg. Lk 11, 5–9).

Šventasis Ženevos vyskupas Pranciškus iš Salezo katekizuojamiems vaikams aiškino apie pirmųjų tėvų laimę, kol jie dar nebuvo praradę Dievo malonės. Didžiausias jų laimės šaltinis buvo bendravimas su Dievu. Vienas vaikas tuomet paklausė vyskupą: „O dabar, ar negali žmonės su Dievu bendrauti?“ Tuomet vyskupas atsakė: „Taip, gali, ir tai vyksta, kai žmogus meldžiasi“. Atsakydamas į klausimą vyskupas pasakė svarbiausią dalyką: malda yra bendravimas, malda yra pokalbis su Dievu.

Katekizmas moko, kad yra keturios maldos rūšys. Yra Dievo garbinimo malda, kurioje žmogus nieko sau neprašo, tik, kaip išmanydamas, garbina Dievą. Tai pati tobuliausia malda. Yra dėkojimo malda, kuria žmogus dėkoja už patirtas malones. Yra atsiprašymo malda, kai žmogus Dievą atsiprašo už savo nuodėmes, silpnybes, netobulumus. Pagaliau yra prašomoji malda, kai žmogus ko nors prašo.

Šios dienos Evangelija teikia progą kalbėti apie prašomąją maldą. Kristus ne tik skatina melstis, bet ir moko, kad reikia nuolat melstis, kaip našlė, kuri vis eidavo pas teisėją ir prašydavo išspręsti jos bylą. Klausime savęs, ar nebūna taip, kad ištikus bėdai puolamės su malda prie Dievo ir tuojau pat laukiame, kad jis sutvarkytų mūsų reikalus. Po to vėl Dievą užmirštame, kol vėl prireiks jo pagalbos. Pasakęs savo palyginimą, Viešpats pridūrė: „Nejaugi Dievas neapgintų teisių savo išrinktųjų, kurie šaukiasi per dienas ir naktis, ir delstų jiems padėti?!“ Ar nereikia mums pasimokyti iš našlės, kuri taip ištvėringai atakavo teisėją?

Vis dėlto savo širdyje nešiojame abejonę: kiek kartų Dievas manęs neišklausė? Kaip išsklaidyti šią abejonę? Pirmiausia prisiminkime, kad Dievas yra mūsų Viešpats, pasaulio Kūrėjas ir Valdovas, vertas mūsų pagarbos. Jeigu tu visiškai jo negerbi, laužai jo įstatymus, niekini jo parodytą meilę,

o prisimeni Dievą tik bėdoje – ar turi teisę laukti, kad Dievas tuojau pat patenkintų tavo prašymus. Šv. Jokūbas savo laiške rašo: „Jūs prašote ir negaunate, nes negerai prašote – tik savo įnoriams patenkinti“ (Jok 4, 3).

Neužmirškime, kad Dievas yra mūsų Tėvas, kuris rūpinasi mūsų ne vienos dienos ar valandos gerove. Prisimink savo vaikystę. Ar gali pykti ant savo tėvų, kad slėpė nuo tavęs degtukus, kuriais norėjai žaisti, ar atėmė aštrų peilį, taip viliojusį tavo akis? Nesistebėkime, kad Dievas kartais neduoda, ko prašome, ar leidžia pakentėti, ko labai nenorime. O kartais tiesiog kaip chirurgas išpjauna piktybinį auglį, kėlusį pavojų tavo gyvybei.

Didelė kliūtis maldos vaisingumui yra puikybė. Kai žmogus pasitiki vien savo jėgomis, kai jis save laiko visagalinčiu, Viešpats leidžia jam pačiam patirti savo bejėgiškumą. Šiandien Evangelija skatina, kad maldoje būtume ištvėringi. Kažin ar naudinga būtų žmogui, jeigu Dievas čia pat išklaustų kiekvieną maldą. Argi nusidėjėliai nuo to dar labiau neužkietėtų savo nelabume, o geri žmonės, ar neapsileistų, manydami, kad Dievas bematant sutvarko visus reikalus?

Apie didįjį atsiskyrėlį šv. Antaną pasakojama, jog jis prašė Dievo, kad atitolintų nuo jo pagundas. Netrukus jis turėjo keistą regėjimą: jis matė save tarsi iš šalies besimeldžiantį, paskui pinantį krepšį ir vėl besimeldžiantį. Darbas sekė malda, malda – darbas. Atsiskyrėlis suprato, kad taip jam buvo parodyta, kad darbas, sujungtas su malda, yra tiesiausias kelias įtikti Dievui. Šv. Benediktas į savo regulą įrašė šūkį: *ora et labora* (melskis ir dirbk). Šventoji tarnaitė Zita, ištikimai tarnavusi savo šeimininkams 48 metus, nors ir nežinojo jokių regulų, pati sau kartodavo: „Rankos prie darbo, širdis prie Dievo!“

Šiandien su apaštalais prašykime Viešpatį: „Mokytojau, išmokyk mus melstis!“

Parengė V. S.

MUITININKO NUTEISINIMAS

30 eilinis sekmadienis (C)

Sir 35, 12–14. 16–18; *2 Tim* 4, 6–8. 16–18; *Lk* 18, 9–14

Ką tik girdėto Jėzaus palyginimo pirmieji žodžiai verčia suklusti. Į šventyklą ateina fariziejus ir muitininkas. Ano meto žydai vargiai galėtų įsivaizduoti tokį kontrastingą sugretinimą. Fariziejus – tai žmogus, turintis visuomenėje gerą vardą, ypač uoliai atliekantis savo religines pareigas, reiklus sau, o dar reiklesnis kitiems. O muitininkas? Anuo metu žydų akyse – tai patsidavėlis, plėšiantis iš savo tautos vaikų mokesčius pavergėjams. Šių dviejų žmonių sugretinimas šventykloje intriguojantis. Žmonės susidomėjo, ką apie šiuos žmones pasakys naujasis Mokytojas.

Įsiklausykime į fariziejaus maldą. Fariziejus meldžiasi: „Dėkoju tau, Dieve, kad nesu toks kaip kiti žmonės“. Toliau jis aptaria savo gerą elgesį: jis pasninkauja daugiau negu reikalauja įstatymas, dosniau negu kas kitas atiduoda šventyklai dešimtinę. Fariziejus džiaugiasi, kad jis ne toks, kaip kiti žmonės – plėšikai, sukčiai, svetimautojai, ne toks, „kaip šis va muitininkas“.

Pirmi fariziejaus žodžiai rodytų, kad jis meldžiasi, dargi dėkoja Dievui. Bet paanalizuokime fariziejaus žodžius, ar tai malda? Pirmiausia joje nėra dialogo – pagrindinio maldos požymio. Malda – tai bendravimas, tai pokalbis. Fariziejus kalba pats vienas. Jis jaučiasi toks teisus, kad jam nerūpi, kaip jis atrodo Dievo akyse. Jis savimi gėrįsi, pats sau stato garbės paminklą. Svarbiausias jo maldos žodis „aš“, kurį kartoja ne vieną kartą: aš ne toks, kaip kiti, aš pasninkauju, aš atiduodu dešimtinę... Kur čia dialogas, kur čia bendravimas?

Šitaip besimelsdamas fariziejus čia pat ir nusikalsta artimui blogai galvodamas apie muitininką. Jis, girdi, ne toks, „kaip šis va muitininkas“. Jam net į galvą neateina, kad muitininkas Dievo akyse gali būti jau nuteisintas. Ar ne šitokį fariziejų mintyje turėjo Jėzus, kai kalbėjo: „Kai meldžiatės, nebūkite tokie, kaip veidmainiai, kurie mėgsta melstis, stovėdami sinagogose ir aikštėse, kad būtų žmonių matomi“.

O kaip su muitininku? Šiandien girdėjome psalmės žodžius: „Artimas Viešpats sugrudusiai širdžiai, išvargintas sielas pagydo“. Kiek kartų mes girdėjome karaliaus Dovydo atgailos psalmes. Jis tikrai turėjo kuo pasididžiuoti, galėjo pasigirti ir savo išaukštinimu, ir savo pasisekimais. Bet štai jis meldžiasi: „Iš širdies gelmių šaukiuosi Tave, Viešpatie, Viešpatie išgirk mano balsą.<...> Jei nedorybes minėsi, Viešpatie, kas galės atsilaikyti?“ (Ps 129). „Nugręžk savo veidą nuo mano nuodėmių ir išdildyk visas mano kaltybes“ (Ps 50).

Kuo brangus Viešpačiui nusižeminimas? Nusižeminęs žmogus teikia Dievui jam priklausančią dievišką garbę ir pripažįsta savo absoliučią priklausomybę nuo Dievo. Tai yra vienintelė tikra laikysena Dievo atžvilgiu. Pažvelkime į didžiuosius šventuosius. Antai labiausiai iš visų išaukštinta Dievo Motina kukliai ištaria: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei“ (Lk 1, 38). Šv. Jonas Krikštytojas, skelbdamas Mesiją, ištaria: „Aš nevertas nusilenkęs atrišti jo kurpių dirželio“ (Mk 1, 7). Šv. Petras, išvydęs Viešpaties stebuklą, puolė Jėzui į kojas, sakydamas: „Pasitrauk nuo manęs, Viešpatie, nes aš – nusidėjėlis“ (Lk 5, 8).

Po šių pastabų žvelkime į muitininką. Jo pirmi žodžiai reiškia ir pagarbą, ir prašymą, ir pasitikėjimą. Jis mušasi į krūtinę sakydamas: „Būk gailėstingas man, nusidėjėliui“. Kokia trumpa malda. Bet kas slypi už šių kelių žodžių? Jis muitininkas, išsipirkęs teisę rinkti mokesčius iš savo tautos vaikų. Toks mokesčių rinkimo būdas teikė daugybę galimybių piktnaudžiauti. Išsipirkus šią tarnybą, galima buvo ir apgauti, ir gąsdinti, ir prievartauti. Ne kartą keiksmas ir ašaros lydi muitininkų tarnybą. Nežinome Evangelijos muitininko nusidėjimų, bet galime spėlioti, kad jis savo dvasios akimis pamatė nuskriaustų motinų ašaras, alkanus vaikų žvilgsnius ir dabar nedrįsta akių pakelti į dangų. Gal šiuo metu jo širdyje jau bręsta ryžtas: pusę savo turto atiduosiu vargšams ir, jei ką nuskriaudžiau, grąžinsiu keturgubai – kaip tai padarė muitininkų viršininkas Zachiejus (plg. Lk 19, 8).

Šiandien Evangelija duoda vertingų pamokymų apie maldą. Tenebūna tavo maldoje pasitenkinimo savimi: štai, Viešpatie, matai mane, aš tavęs neapleidžiu, kaip tai daro kiti žmonės, tepasimoko jie iš manęs, kaip reikia melstis. Nesakyk sau: kaip gera, kad aš ne toks, kaip anas, ar kitas mano pažįstamas – girtuoklis, narkomanas, sukčius, vagis, bedievis. Verčiau pasimokyk iš muitininko tikro savęs įvertinimo.

Šiandien, prisiminę muitininką, turime gerą progą susimąstyti apie atgailą, kuri yra mūsų dvasinio gyvenimo pamatas. Be tikros atgailos neįmanoma žengti į priekį. Be atgailos mes pradėdami gyventi tik dienos aktualijomis, prarasdami amžinųjų vertybių perspektyvą. Patys to nepastebėdami, tampame fariziejais, besigėrinčiais savo tobulumu, tačiau nematančiais nei svetimų ašarų, nei svetimo vargo.

Stebint šių dienų žmonių gyvenimą, akivaizdu, kad daug mūsų brolių, pradėdant pažadus barstančiais politikais ir baigiant vadinamaisiais „runkeliais“, turėtų ateiti į šventyklą ir muitininko žodžiais nuoširdžiai tarti: „Dieve, būk gailėstingas man, nusidėjėliui“. Prašykime Dievą sau ir savo krašto žmonėms tikėjimo, Dievo meilės ir drąsos pažvelgti į savo širdį.

Parengė V. S

Popiežiškoji migrantų ir kelevių pastoracijos taryba

Instrukcija

Erga migrantes caritas Christi

Kristaus meilė migrantams

(Tęsinys. Pradžia 17 numeryje)

II DALIS

Migrantai ir priėmimo pastoracija

„Įkultūrinimas“ ir kultūrinis bei religinis pliuralizmas

34. Būdama vienybės sakramentas, Bažnyčia įveikia ideologinius ar rasinius barjerus bei pasidalijimus ir visiems žmonėms bei visoms kultūroms skelbia būtinybę siekti tiesos garbingos diskusijos, dialogo ir abipusio priėmimo dvasia. Skirtingos kultūrinės tapatybės turi atsiverti visuotinei logikai ne paneigdamos savo pozityviasias ypatingybes, bet priversdamos jas tarnauti visai žmonijai. Ši logika, saistanti kiekvieną dalinę Bažnyčią, aiškšten iškelia bei išreiškia vienybę įvairovėje, ižiūrimą trinitari- nėje vizijoje, kuri savo ruožtu visų bendrystę kreipia į kiekvieno asmeninio gyvenimo pilnatvę.

Tokioje perspektyvoje šiandienė globalinės dinamikos ženklinama kultūrinė situacija, raginanti įkūnyti vieną tikėjamą įvairiose kultūrose, yra pavyzdžio neturintis iššūkis, tikras Dievo tautai adresuojamas *kairòs* (plg. *EEu* 58).

35. Esame niekadros taip sąmoningai nepatirto kultūrinio bei religinio pliuralizmo akivaizdoje. Viena vertus, dideliais žingsniais artinamasi prie pasaulinio atvirumo, skatinamo technologijos bei masinių komunikavimo priemonių ir leidžiančio religiniu bei kultūrinio požiūriu tradiciškai skirtingiems bei vienas kitam svetimiems pasauliams susiliesti ar net simbioziškai susijungti, kita vertus, vėl girdimi balsai, reikalaujantys vietinės tapatybės, savirealizacijos priemone laikant kultūrinį savitumą.

36. Tad toks kultūrinis nestabilumas „įkultūrinimą“ daro dar reikalingesnį, nes neįmanoma evangelizuoti, su kultūromis neužmezgus gilaus dialogo. Kartu su skirtingų šaknų tautomis į mūsų vartus beldžiasi ir kitos vertybės bei gyvenimo modeliai. Kiekvienai kultūrai siekiant taip apmąstyti Evangelijos turinį savo gyvenimo aplinkoje, Bažnyčios magisteriumui tenka užduotis tokiems bandymams vadovauti bei pasverti jų galiojamumą.

„Įkultūrinimas“ prasideda nuo klausymosi, pažinimo tų, kuriems skelbiama Evangelija. Toks klausymasis bei pažinimas leidžia velykinio mirties ir gyvenimo slėpinių šviesoje teisingiau įvertinti kultūrų vertybes ir jų priešybes. Čia tolerancijos nepakanka, reikia dar ir pa-

lankumo, kuo didesnės pagarbos pašnekovo kultūrinei tapatybei. Pažinti ir pripažinti teigiamus kultūrų aspektus, nes jie parengia jas Evangelijos priėmimui, yra būtina sėkmingo Evangelijos skelbimo sąlyga. Tikrai taip gali rasti dialogas, supratimas ir pasitikėjimas. Dėmesys Evangelijai taip tampa dėmesiu žmonėms, jų orumui bei laisvei. Norint padėti jiems visapusiškai skleisti, būtina puoselėti broliškumą, solidarumą, tarnavimą ir teisingumą. Juk Dievo meilė, dovanodama žmogui tiesą ir parodydama jam jo aukščiausią pašaukimą, sykiu skatina žmogaus orumą ir besiklausomo bei vidun priimamo, švenčiamo bei gyvenimu liudijamo skelbimo aplinkoje leidžia gimti bendruomenei (40).

Vatikano II Susirinkimo Bažnyčia

37. Vatikano II Susirinkimo akimis, Bažnyčia savo pastoracinę tarnybą įgyvendina trimis pagrindiniais būdais:

– Kaip *bendrystė*, ji vertina katalikiškųjų bendruomenių teisėtas ypatingybes bei sieja jas su visuotinumu. Juk Sekminių vienybė nepanaikina skirtingų kalbų ir kultūrų, bet pripažįsta jų tapatybę, sykiu atverdama jas kitoniškumui per jose veikiančią visuotinę meilę. Tad viena ir vienintelė Katalikų Bažnyčia egzistuoja *per* dalines Bažnyčias ir *jose*, lygiai kaip dalinės Bažnyčios egzistuoja visuotinėje Bažnyčioje ir *per ją* (plg. *LG* 13) (41).

– Kaip misija, bažnytinė tarnyba kreipiasi *į kitur*, trokšdama perteikti savo lobį bei pati praturtėti igydamą naujų dovanų bei vertybių. Ta misija plėtojasi ir pačios dalinės Bažnyčios viduje, nes misija pirmiausia yra Dievo šlovės spinduliavimas, ir Bažnyčiai „nuolat reikia girdėti skelbiant įstabius Dievo darbus <...>, būti jo iš naujo suburiamai bei suvienijamai“ (*EN* 15).

– Kaip *Dievo tauta ir šeima, slėpinys, sakramentas, mistinis kūnas ir Dvasios šventovė*, Bažnyčia tampa keliaujančios tautos istorija. Ta tauta pašaukta, remiantis Kristaus slėpiniumi ir jį sudarančių asmenų bei tautų gyvenimu, statydinti naują istoriją, Dievo dovaną ir žmogaus laisvės vaisių. Todėl Bažnyčioje ir migrantai pašaukti kartu su žemėje keliaujančia visa Dievo tauta būti joje svarbiais veikėjais (plg. *RMi* 32, 49 ir 71).

38. Specifinius migrantų priėmimo pastoracijos momentus konkrečiai galima nusakyti taip:

– tam tikros etninės ar ritualinės grupės globa, orientuota į autentiškos katalikiškosios dvasios ugdymą (plg. *LG* 3);

– būtinybė išlaikyti visuotinumą bei vienybę, sykiu laiduojant to neprieštarinumą specifinei pastoracijai, kai rūpintis migrantais, jei įmanoma, patikima jų kalba kalbančiam kunigui, tai pačiai Bažnyčiai *sui iuris* ar kunigams, kurie jiems artimi kalbiniu bei kultūriniu požiūriu (plg. *DPMC* 11);

– didelė reikšmė migrantų gimtajai kalbai, kuria jie išreiškia savo mentalitetą, mąstymo ir kultūros formas, savo dvasinio gyvenimo bruožus bei savo gimtosios Bažnyčios tradicijas (plg. *DPMC* 11).

Tokia specifinė pastoracija gerai dera su migracijos reiškiniu, kuris per tai, kad skirtingų tautybių, etninių grupių bei religijų žmonės užmezga tarpusavio ryšius, prisideda prie autentiško Bažnyčios veido išryškavimo (plg. *GS* 92) ir iškelia aikštėn migracijos reikšmę ekumenizmui, dialogui bei misijai (42). Dievas savo išganomąjį planą tarp tautų iš tikrųjų įgyvendina ir per migraciją (plg. *Apd* 11, 19–21) (43). Štai kodėl būtina rūpintis migrantų dvasinio gyvenimo augimu ir vesti juos į brandą pasitelkiant „evangelizacinio“ ir „katechetinio“ pobūdžio apaštalavimą (plg. *CD* 13–14 ir *DPMC* 4).

Ši dialogo bei misijos plėtojimo užduotis tenka visiems mistinio Kūno nariams, taip pat patiems migrantams, kurie ją turi vykdyti atlikdami trejopą Kristaus kaip kunigo, pranašo ir karaliaus funkciją. Tad, trokštant kartu iš naujo atrasti bei išryškinti krikščioniškas vertybes ir sudaryti vieną autentišką sakramentinę tikėjimo, kulto, gailestingosios meilės (44) ir vilties bendruomenę, juose ir su jais būtina statydingai bei ugdyti Bažnyčią.

Ypatinga kapelionų ar misionierių bei pastoracinių darbuotojų pasauliečių padėtis hierarchijos ir vietinės dvasininkijos atžvilgiu reikalauja iš jų gyvo suvokimo, jog jų tarnyba vykdytina artimai bendradarbiaujant su dieceziniu ar eparchiniu vyskupu ir jo dvasininkija (plg. *CD* 28–29, *AA* 10 ir *PO* 7). Sunkumai ir būtinybė pasiekti tam tikrus tikslus bendruomeniniu bei asmeniniu lygmeniu turėtų skatinti kapelionus ar misionierius ieškoti kuo platesnio ir korektiškesnio bendradarbiavimo su pašvęstojo gyvenimo asmenimis (plg. *DPMC* 52–55) ir pasauliečiais (plg. *DPMC* 56–61) (45).

Priėmimas ir solidarumas

39. Taigi migracija taip pat apima religinį žmogaus matmenį bei migrantams katalikams teikia palankią, nors dažnai kartu ir skausmingą, progą išsiugdyti didesnę priklausomybės visuotinei Bažnyčiai, pranokstant visas ypatingybes, jausmą.

To siekiant svarbu, kad bendruomenė nemanytų, jog pareigos migrantams apsiriboja tiesiog broliškos pagalbos mostais ar įstatymų, kuriais norima skatinti jų orią integraciją į visuomenę gerbiant teisėtą ateivio tapatybę, palaikymu. Krikščionims privalu duoti pradžią tikrai *priėmimo kultūrai* (plg. *EEu* 101 ir 103), mokančiai vertinti autentiškas žmogiškąsias kitų vertybes nepaisant sunkumų, kurie lydi bendrą gyvenimą kartu su skirtingais nei mes žmonėmis (plg. *EEu* 85, 112 ir *PaG* 65).

40. Krikščionys visa tai įgyvendins tikrai broliška priimdami ateivius šventojo Pauliaus kvietimo dvasia:

„Priimkite vienas kitą, kaip ir Kristus jus priėmė, Dievo garbei“ (*Rom* 15, 7) (46).

Tiesa, šis paprastas paraginimas, kad ir koks įkvėptas ir iš širdies gelmių plaukiantis, savaime ir konkrečiai neatsako į tai, kas mus diena iš dienos spaudžia. Jis, pavyzdžiui, neišsklaido nei paplitusios baimės, nei nesaugumo jausmo ir nelaiduoja būtinos pagarbos priimančiosios bendruomenės teisėtumui bei norui išlikti. Tačiau autentiškai krikščioniška dvasia rodo, kaip reiktų į šias problemas žvelgti, bei teikia drąsos jų imtis, taip pat siūlo konkrečias priemones, kuriomis tas problema turėtų būti spęsti kasdieniame mūsų krikščioniškųjų bendruomenių gyvenime (plg. *EEu* 85 ir 111).

41. Todėl visa priimančiosios šalies Bažnyčia turėtų migrantų problema domėtis ir būti jai pasirėngusi. Dalinėms Bažnyčioms derėtų permąstyti pastoraciją bei pertvarkyti ją taip, kad ji padėtų tikintiesiems autentiškai gyventi tikėjimu naujoje daugiakultūroje, religijos pliuralizmo paženklintoje aplinkoje (47). Padedant socialiniams bei pastoraciniams darbuotojams, būtina su pažindinti vietinius gyventojus su sudėtingomis migracijos problemomis ir priešintis nepagrįstiems įtarinėjimams ar užgauliems prietarais ateivių atžvilgiu.

Mokant tikybės bei katechizuojant, derėtų rasti tinkamų priemonių, kuriomis krikščioniškai sąžinei būtų diegiamas svetingumo, pirmiausia vargšams bei išstumtiesiems, kokie dažnai būna migrantai, jausmas – svetingumo, kuris visiškai remtųsi meile Kristui ir būtų lydimas tikrumo, kad gėris, daromas artimui, ypač labiausiai stokojančiam, yra daromas paties Dievo. Tokia katechezė negalės apeiti lanku sunkių problemų, einančių pirma migracijos ar ją lydiančių, kaip antai, demografija, darbas ir jo sąlygos (nelegalaus darbo reiškinys), rūpinimasis pagyvenusiais asmenimis, nusikalstamumas, išnaudojimas, prekyba ir kontrabanda žmonėmis.

42. Kalbant apie priėmimą, neabejotinai naudinga ir teisinga skirti *pagalbos* apskritai (pirmasis priėmimas, daugiausia laiko požiūriu ribotas), *priėmimo* tikrąja ta žodžio prasme (apimančio ilgalaikius projektus) ir *integracijos* (nuolatos siektinas ir autentiškai suprastinas ilgalaikis tikslas) sąvokas.

Pastoraciniai darbuotojai, kompetentingi kultūrinio tarpininkavimo srityje, – mūsų katalikiškosios bendruomenės irgi privalo užsitikrinti sau tokių asmenų – pašaukti prisidėti prie tvarkos, teisėtumo ir socialinio saugumo teisėtų reikalavimų susiejimo su konkrečiu krikščioniškuoju priėmimo bei gailestingosios meilės pašaukimu. Taip pat svarbu laiduoti, kad visi suvoktų privalumus – ne tik ekonominius, kuriuos industrializuotoms šalims teikia reguliuojama imigracija, ir vis geriau įsisąmonintų, kad į jų jaučiamą darbo rankų poreikį atsiliepia žmonės: vyrai, moterys, ištisos šeimos su vaikais bei pagyvenusiais asmenimis.

43. Pagalbos, arba „pirmojo priėmimo“, priemonės (pavyzdžiui, „migrantų namai“, ypač tranzitinėse šalyse) kaip atsakas į neatidėliotinus poreikius, kylančius iš migracinio srauto, visada yra labai reikšmingos – maitinimas, apnakvindinimas, medicininė ir ekonominė pagalba, konsultavimo centrai. Tačiau svarbios ir priėmimo tikriausia šio žodžio prasme priemonės, kuriomis siekiama laipsniškos imigranto integracijos bei jo savarankiškumo. Čia pirmiausia derėtų paminėti šeimų suvienijimą, vaikų ugdymą, būstą, darbą, sąjungas, migrantų pilietinių teisių ir įvairių jų dalyvavimo priimančiosios šalies socialiniame gyvenime formų skatinimą. Krikščioniškosios pakraipos religinės, socialinės-kariatyvinės bei kultūrinės sąjungos, be to, turėtų stengtis įtraukti imigrantus į savo pačių struktūras.

Liturgija ir liaudiškasis pamaldumas

44. Ekleziologiniai migrantų pastoracijos pagrindai taip pat padės rasti liturgijai, dėmesingesnei istoriniam bei antropologiniam migracijos matmeniui, idant liturginis šventimas gyvai išreikštų tikinčiųjų bendruomenę, *hic et nunc* žengiančią išganymo keliais.

Tai kelia liturgijos santykio su įvairių kultūrinių grupių charakteriu, tradicija bei dvasia problemą, taip pat klausimą, kaip atsiliesti į ypatingas socialines bei kultūrinės situacijas pastoracijoje, užsiimančioje specifiniu liturginiu ugdymu bei animavimu (plg. SC 23) bei siekiančioje didesnio tikinčiųjų dalyvavimo dalinėje Bažnyčioje (plg. EEU 69–72 ir 78–80).

45. Trūkstant kunigų, turėtų būti daugiau remiamasi pasauliečiais, vykdančiais šventimų nereikalaujančias tarnybas. Šioje perspektyvoje taip pat derėtų numatyti galimybę ten, kur nėra kunigų, ir imigrantų bendruomenėse rengti vadinamuosius sekmadieninius susirinkimus be kunigo (plg. CIC, 1248 kan. 2§), kur meldžiamasi, skelbiamas Dievo žodis ir dalijama Eucharistija (plg. PaG 37) vadovaujant diakonui arba teisėtai paskirtam pasauliečiui (48). Kunigų migrantams stygių išties galima iš dalies atsverti tam tikras tarnybas parapijoje, laikantis Kanonų teisės kodekso (plg. 228 kan. 1§; 230 kan. 3§ ir 517 kan. 2§), patikint tam specialiai parengtiems pasauliečiams.

Apskritai paisytini Šventojo Sosto išleisti bendrieji nuostatai, apie kuriuos primenama ir apaštališkajame laiške *Dies Domini*: „Tokiais atvejais, kai Eucharistijos šventimas nėra galimas, Bažnyčia siūlo šaukti sekmadieninius susirinkimus be kunigo, vadovaujantis Šventojo Sosto išleistais ir vyskupų konferencijų pritaikytais potvarkiais bei nurodymais“ (49).

Kunigai taip pat turėtų stengtis, kad Dievo tauta vis geriau suvoktų autentiškų pašaukimų į kunigiškąją tarnybą būtinumą kiekvienos dalinės Bažnyčios gyvenimui, ir skatinti intensyvią pašaukimų pastoraciją, kuri aprėptų ir migrantus (plg. EE 31–32 ir PaG 53–54).

46. Be to, ypatingą dėmesį privalu skirti liaudiškajam pamaldumui (50), nes jis būdingas daugeliui migrantų bendruomenių. Nesitenkinant įžvalga, kad liaudiškasis pamaldumas, „nukreipus jį – pirmiausia evangelizacijos pedagogika – gera kryptimi“, „yra kupinas vertybių“ (EN 48), neužmirština, jog jis daugeliui migrantų yra pamatinis elementas, jungiantis juos su jų gimtąja Bažnyčia ir tikėjimo supratimo bei išgyvenimo būdais. Todėl čia būtina gili evangelizacija; negana to, vietinė katalikų bendruomenė turi būti supažindinta su kai kuriomis migrantų pamaldumo formomis, idant jas suprastų, bei išmokyta jas branginti. Iš tokio dvasinio susivienijimo taip pat gali išaugti liturgija, pasižyminti didesniu dalyvavimu, visapusiškesnė ir dvasiškai turtingesnė.

Tas pat pasakytina apie santykį su įvairiomis Rytų katalikų Bažnyčiomis. Švęsti liturgiją savosios Bažnyčios *sui iuris* apeigomis tikrai svarbu stengiantis išlaikyti Rytų katalikų migrantų dvasinę tapatybę, taip pat jų kalbos vartojimą liturginiuose susirinkimuose (51).

47. Neišleisdama iš akių migrantų ypatingų gyvenimo sąlygų, pastoracija – visada liturginiu matmeniu – turėtų teikti daugiau erdvės šeimai kaip „namų Bažnyčiai“, bendrajai maldai, šeimyniniams Biblijos būreliams, liturginių metų atgarsiams šeimoje (plg. EEU 78). Ypatingo dėmesnio verti taip pat *Palaiminimų apeigyno* siūlomi palaiminimai šeimoje (52).

Be to, šiandien galima pastebėti naujų pastangų įtraukti šeimas į sakramentų pastoraciją; krikščionių bendruomenės tai gali atgaivinti. Daug suaugusiųjų ir jaunuolių (plg. PaG 53) per tai iš naujo atranda būdų, padedančių sutvirtinti jų tikėjimą bei krikščioniškąjį gyvenimą, reikšmę ir vertę.

48. Ypatingą pavojų tikėjimui šiandien kelia religinis pliuralizmas, religijos srityje suprantamas kaip reliatyvizmas bei sinkretizmas. Norint tokio pavojaus išvengti, reikia naujų pastoracinių iniciatyvų, galimų tinkamai priešpriešinti reiškiniui, kuris, kartu su sektų gausėjimu (53), yra viena didžiausių mūsų laikų pastoracinių problemų.

Migrantai katalikai

49. Migrantų katalikų atžvilgiu Bažnyčia numato ypatingą pastoraciją, sąlygojamą kalbos, kilmės, kultūros, etniškumo ir tradicijos skirtubių arba priklausomybės savas apeigas turinčiai Bažnyčiai *sui iuris*. Šie veiksniai dažnai kliudo visiškai bei sparčiai įtraukti migrantus į vietines teritorines parapijas bei gali motyvuoti sprendimą įsteigti tam tikrų Bažnyčių *sui iuris* tikintiesiems atskiras parapijas ar hierarchiją. Šaknų netektis (gimtosios žemės, šeimos, kalbos ir t. t.), kurios neišvengiamai lydi emigraciją, neturėtų papildyti dar ir apeigų ar migranto religinės tapatybės netektis.

50. Todėl ypač didelės bei vienalytės imigrantų grupės turėtų būti skatinamos išlaikyti savo ypatingą katalikiškąją tradiciją. Pirmiausia būtina stengtis, kad religinę globą struktūriniu pavidalu teiktų imigrantų kalbos, kultūros ir apeigų kunigai, iš teisinių formų, numatytų Kanonų teisės kodekse bei Rytų Bažnyčių kanonų kodekse, pasirenkant tinkamiausią.

Bet kuriuo atveju visuomet visaip derėtų pabrėžti misijų kalbos ar apeigų pagrindų ir teritorinių parapijų gilios bendrystės būtinybę. Taip pat svarbu skatinti, kad jos viena kitą pažintų bei pasinaudotų visomis įprastinės pastoracijos teikiamomis progomis įtraukti migrantus į parapijų gyvenimą (plg. *EEu* 28).

Kai imigrantų nėra tiek, kad būtų galima pateisinti religinę globą struktūriniu pavidalu, priimančioji dalinė Bažnyčia turėtų padėti įveikti problemas, susijusias su gimtosios bendruomenės netektimi bei dideliais išitraukimo į priimančiąją bendruomenę sunkumais. Ten, kur imigrantų mažiau, būtų išmintinga, kad pastoracijos darbuotojai, pašvęstojo gyvenimo asmenys ir pasauliečiai, artimai bendradarbiaudami su kapelionais ar misionieriais, užsiimtų sistemingu katechetiniu bei liturginiu ugdymu (plg. *EEu* 51, 73 ir *PaG* 51).

51. Negana to, neužmirština, kad ypatinga pastoracinė globa taip pat teiktina užsienio specialistams, profesiniams darbuotojams bei studentams, laikinai įsikūrusiems šalyse, kur daugumą sudaro musulmonai ar kitų religijų išpažinėjai. Palikti vieni sau ir be dvasinio vadovavimo, jie, užuot krikščioniškai liudiję, gali duoti pradžią klaidingiems požiūriams į krikščionybę. Tai sakydami, mes sykiu visiškai pripažįstame teigiamą indėlį, kurį teikia tūkstančiai tose šalyse pavyzdinčiai liudijančių krikščionių arba kitoms religijoms priklausantys buvę migrantai, grįžę iš sričių, kur vyrauja katalikai, į gimtąją žemę, kurioje krikščionys yra mažuma.

Rytų apeigų migrantai katalikai

52. Rytų apeigų migrantai katalikai, kurių šiandien vis daugiau, verti ypatingo pastoracinio dėmesio. Kalbėdami apie juos, pirmiausia primename teisinę pareigą visur, kiek įmanoma, laikytis savų apeigų, kurios laikomos jų liturginiu, teologiniu, dvasiniu ir drausminiu paveldu (plg. *CCEO*, 28 kan. 1§ ir *PaG* 72).

Todėl net ir tada, kai „jie yra patikėti kitos Bažnyčios *sui iuris* hierarchui ar klebonui, jie visada lieka savo Bažnyčios *sui iuris* nariai“ (*CCEO*, 38 kan.). Net ir tai, kad jie ilgesnį laiką priiminėdavo sakramentus pagal kitos Bažnyčios *sui iuris* apeigas, nereiškia, kad jie tapo pastarosios nariais (*CIC*, 112 kan. 2§). Tiesą sakant, jiems „draudžiama pereiti į kitas apeigas be Apaštalo Sosto sutikimo“ (*CCEO*, 32 kan. ir *CIC*, 112 kan. 1§).

Teisė ir pareiga laikytis savo apeigų nenaikina Rytų migrantų katalikų teisės veikliai dalyvauti kitos Bažnyčios *sui iuris*, įskaitant lotynų apeigų Bažnyčią, liturginiame šventime vadovaujantis liturginių knygų nurodymais (*CCEO*, 403 kan. 1§).

Negana to, hierarchijai privalu laiduoti, kad tie, kurie dažnai bendrauja su kitų apeigų tikinčiaisiais, tas apeigas pažintų bei gerbtų, ir rūpintis, kad nė vienas asmuo nejaustų laisvės suvaržymo dėl kalbos ar apeigų (plg. *CCEO*, 588 kan.).

53. Pasak Vatikano II Susirinkimo (*CD* 23), „esant įvairių apeigų tikinčiųjų, vyskupijos vyskupas tesirūpina jų dvasios reikalais arba pavesdamas juos aptarnauti tų apeigų kunigams bei parapijoms, arba per jiems skirtą vyskupiškąją vikarą, turintį reikalingus įgaliojimus ir, reikalui esant, net konsekruatą vyskupu, arba pats, prisiimdamas įvairių apeigų ordinaro pareigas“. Be to, „vyskupas gali paskirti vieną ar daugiau vyskupiškųjų vikarų, <...> tam tikrų apeigų tikintiesiems turinčių tokią galią, kokią bendroji teisė suteikia generaliniam vikarui“ (*CD* 27).

54. Todėl, laikantis Susirinkimo dekreto, Kanonų teisės kodekse (383 kan. 2§) numatyta, jog vyskupas, jo vyskupijoje esant įvairių apeigų tikinčiųjų, „turi rūpintis jų dvasiniais poreikiais arba per tų apeigų kunigus ar parapijas, arba per vyskupiškąją vikarą“. Remiantis Kanonų teisės kodekso 476 kan., vyskupiškasis vikaras ir tam tikrų apeigų tikintiesiems turi „tokią ordinarinę galią, kokią bendroji teisė suteikia generaliniam vikarui“. Išdėsčius parapijos teritorinės prigimties principą, Kanonų teisės kodekse (518 kan.) nustatoma, jog „ten, kur naudinga, vadovaujantis apeigų kriterijumi, steigtinis personalinės parapijos“.

55. Tokios parapijos tada teisiškai priklausys lotynų apeigų vyskupijai ir tų apeigų klebonai bus diecezinio *presbyterium*, priklausančio lotynų apeigų vyskupui, nariai. Vis dėlto kartu atkreiptinas dėmesys, jog net ir tada, kai minėtų kanonų numatytais atvejais tokie tikintieji priklausys lotynų apeigų vyskupo jurisdikcijai, vyskupai prieš steigdami personalines parapijas ar skirdami kunigą asistentu, klebonu ar net vyskupiškuoju vikaru turėtų užmegzti ryšį su Rytų Bažnyčių kongregacija ir atitinkama hierarchija, pirmiausia su patriarchu.

Pravartu priminti, kad Rytų Bažnyčių kanonų kodekse (193 kan. 3§) numatyta, jog eparchiniai vyskupai, skirdami „tokius kunigus, klebonus ar *synkelloi* patriarchinių Bažnyčių krikščionių tikinčiųjų pastoracijai“, turi „užmegzti ryšį su atitinkamais patriarchais ir, jei tie sutinka, elgtis taip, kaip leidžia jų galia, kuo skubiau apie tai pranešdami Apaštalo Sostui. Jei patriarchai dėl vienos ar kitos priežasties nesutinka, dalykas pateiktinas Apaštalo Sostui“ (54). Panašaus potvarkio Kanonų teisės kodekse nėra, tačiau jis, vado-

vaujantis analogija, turi galioti ir lotynų apeigų dieceziniams vyskupams.

Kitų Bažnyčių ir bažnytinių bendruomenių migrantai

56. Imigrantų krikščionių, nesančių visiškoje bendrystėje su Katalikų Bažnyčia, gausėjimas dalinėms Bažnyčioms teikia naujų galimybių įgyvendinti ekumeninę brolystę konkrečiame kasdieniame gyvenime ir leidžia Bažnyčioms bei bažnytinėms bendruomenėms, nenuslystant į irenizmą ar prozelitizmą, geriau vienai kitą pažinti. Būtina išsiugdyti apaštališkos gailestingosios meilės dvasią, kuri gerbtų kito sąžinę bei pripažintų jame atrandamą gerį ir kartu mokėtų kantriai laukti momento, kuomet ji taptų gilesnio Kristaus ir brolio susitikimo įrankiu. Tikintys katalikai neturėtų užmiršti, jog priimti brolius visiškon bendrystėn su Bažnyčia irgi yra tarnystė ir didelės meilės ženklas. Bet kuriuo atveju, „jei visiškoje bendrystėje su Katalikų Bažnyčia nesantys kunigai, dvasininkai arba bendrijos neturi vietos arba liturginių dalykų, būtinų vertai švęsti jų religines apeigas, vyskupijos vyskupas gali jiems leisti naudotis bažnyčia arba katalikų pastatu ir paskolinti tai, kas būtina jų pamaldoms. Panašiomis aplinkybėmis jiems galima duoti leidimą laidotu vėms arba pamaldoms katalikų kapinėse“ (55).

57. Čia taip pat primintina, kad tam tikromis aplinkybėmis nekatalikai gali teisėtai priimti Eucharistiją kartu su katalikais, kaip patvirtinama neseniai išleistoje enciklikoje *Ecclesia de Eucharistia*. Iš tiesų „koncelebracija, kai nėra visiškos bendrystės, neleistina, tačiau to negalima pasakyti apie Eucharistijos teikimą ypatingomis aplinkybėmis pavieniams asmenims, priklausantiems Bažnyčioms ar bažnytinėms bendruomenėms, kurios nėra visiškoje bendrystėje su Katalikų Bažnyčia. Šiuo atveju siekiama atsiliepti į pavienio tikinčiojo didelį amžinojo išganymo poreikį, o ne praktikuoti interkomuniją, kuri negalima, kol visiškai neatkurti regimi bažnytinės bendrystės saitai. Būtent tai priešais akis turėjo Vatikano II Susirinkimas nurodydamas, kaip derėtų elgtis be blogos valios nuo Katalikų Bažnyčios atsiskyrusių Rytų krikščionių atžvilgiu, kai šie patys prašo Eucharistijos iš katalikų išventintojo tarnautojo ir yra tam tinkamai pasirengę (plg. *OE* 27). Tokią praktiką vėliau ratifikavo abu teisės kodeksai, kuriuose, lydimas atitinkamų pataisų, numatomas ir kitų, ne Rytų, krikščionių, nesančių visiškoje bendrystėje su Katalikų Bažnyčia, atvejis (plg. *CIC*, 844 kan. 3–4§ ir *CCEO*, 671 kan. 3–4§)“ (56).

58. Kad ir kaip būtų, būtina skirti ypatingą ir abipusį dėmesį atitinkamiems potvarkiams, kaip tai siūloma *Ekumenizmo principų ir normų įgyvendinimo vadove*: „Katalikai turi rodyti nuoširdžią pagarbą kitų Bažnyčių ir bažnytinių bendrijų liturginei ir sakramentinei disciplinai, o šios prašomos rodyti tokią pat pagarbą katalikų disciplinai“ (57).

Šie potvarkiai ir „kasdienio gyvenimo ekumenizmas“ (*PaG* 64) turės migrantams teigiamą poveikį. Esminiais ekumeninės veiklos momentais galėtų būti įvairių konfesijų didžiosios liturginės šventės, tradicinės pasaulinės taikos, migrantų ir pabėgėlių dienos, maldos už krikščionių vienybę kasmetinės savaitės.

Kitų religijų migrantai apskritai

59. Pastaruoju metu šalyse, turinčiose seną krikščionybės tradiciją, nepaliaujamai daugėja kitų religijų imigrantų. Jų atžvilgiu aiškių gairių teikia įvairūs Magisteriumo dokumentai, pirmiausia enciklika *Redemptoris missio* (58) bei instrukcija *Dialogo e annuncio* (59).

Bažnyčiai taip pat rūpi skatinti migrantų nekrikščionių žmogiškąją sklaidą bei liudyti jiems gailestingąją meilę; tai jau savime vertinga evangelizacijos požiūriu ir gali atverti vartus aiškiai išreikštam Evangelijos skelbimui, kuris vykdytinas vadovaujantis krikščioniškuoju išmintingumu ir be išlygų gerbiant laisvę. Kiek įmanoma, kitų religijų migrantams reikia padėti išlaikyti transcendentinį gyvenimo matmenį.

Todėl Bažnyčia pašaukta pradėti su jais dialogą, kuris „turi būti įgyvendinamas įsitikinus, kad Bažnyčia yra normalus išganymo kelias ir vienintelė disponuoja išganymo priemonių pilnatve“ (*RMi* 55; taip pat plg. *PaG* 68).

60. Tai iš priimančiųjų katalikiškųjų bendruomenių reikalauja dar labiau branginti savo tapatybę, patvirtinti savo ištikimybę Kristui, geriau pažinti savo tikėjimą, iš naujo atrasti misionierinį polėkį ir sykiu įsipareigoti liudyti Viešpatį Jėzų ir jo Evangeliją. Viso to būtina sąlyga yra nuoširdus, atviras bei pagarbus dialogas su visais, tačiau jis neturi būti naivus bei neparengtas (plg. *PaG* 64 ir 68).

Krikščionims ypač tenka pareiga padėti imigrantams įsilieti į juos priimančių šalių socialinį bei kultūrinį audinį, pripažįstant tų šalių pilietinius įstatymus (plg. *PaG* 72). Pirmiausia savo gyvenimo liudijimu krikščionys pašaukti demaskuoti tam tikrus turtingose ir industrializuotose šalyse pasitaikančius neigiamus aspektus (materializmą ir vartotojiškumą, moralinį reliatyvizmą ir religinį indiferentizmą), galinčius išjudinti imigrantų religinius įsitikinimus.

Tikimės, kad veikla migrantų labai bus ne tik pavienių krikščionių ar tradicinių pagalbos organizacijų reikalas, bet ir bažnytinių sąjungų bei pasauliečių sąjungų visa apimančių programų sudėtinė dalis.

Keturi ypatingo dėmesio reikalaujantys momentai

61. Trokšdami išvengti visokių nesusipratimų bei painiavos ir turėdami prieš akis abipusiškai pripažįsta-

mas religines skirtybes, iš pagarbos savo šventosioms vietoms bei kitų religijai manome, kad nekrikščioniškųjų religijų tikintiesiems nederėtų leisti naudotis katalikiškosiomis bažnyčiomis, koplyčiomis, kulto vietomis ar vietomis, rezervuotomis specifinei evangelizacinei ir pastoracinei veiklai, ir juolab jų nevalia naudoti reikalavimų, adresuotų viešajai valdžiai, pagarsinimui. Tuo tarpu socialinės paskirties patalpos – skirtos laisvalaikiui, žaidimams ir kitoms socializacijos formoms – gali ir turi likti atviros kitų religijų asmenims, paisantiems taisyklių, kurių ten privalu laikytis. Tokiose vietose vykstanti socializacija galėtų būti proga skatinti atvykėlių integraciją bei rengti kultūros tarpininkus, gebančius padėti įveikti kultūrinius bei religinius barjerus, abipusiškai vienam kitą pažįstant.

62. Katalikiškosios mokyklos (plg. *EEu* 59 ir *PaG* 52), net jei ir priima kitų religijų imigrantų vaikus, neturėtų atsisakyti savo ypatingų bruožų bei savo krikščioniškosios pakraipos ugdymo programos (60). Tėvai, norintys leisti savo vaikus į tokias mokyklas, turėtų būti apie tai aiškiai informuoti. Sykiu nė vienas vaikas neturėtų būti įpareigojamas dalyvauti katalikiškoje liturgijoje ar atlikinėti veiksmus, prieštaraujančius jo religiniams įsitikinimams.

Kita vertus, tikybos pamokos, jei jos yra mokymo programos dalis, gali laisvai tarnauti tam, kad mokiniai pažintų nuo jų besiskiriančią tikėjimą. Šiose pamokose visi mokiniai turėtų būti ugdomi gerbti – nenupuolant į reliatyvizmą – kitų religinių įsitikinimų žmones.

63. Išskyrus ypatingus atvejus, numatytus Kanonų teisės kodekso ir Rytų Bažnyčių kanonų kodekso nuostatuose, santuokos tarp katalikų ir migrantų nekrikščionių daugiau ar mažiau, nelygu religija, nepatartinos. Popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiais derėtų priminti, kad „šeimose, kur abu tėvai yra katalikai, jiems yra lengviau dalytis savo tikėjimu su savo vaikais. Su dėkingumu pripažindamas, kad yra mišrių santuokų, kuriose skleidžiasi ir sutuoktinių, ir jų vaikų tikėjimas, sinodas paragino pastoracinėmis pastangomis skatinti santuoką tarp tą patį tikėjimą išpažįstančių asmenų“ (61).

64. Galiausiai palaikant santykius tarp krikščionių ir kitų religijų išpažinėjų labai svarbus abipusiškumo principas. Kalbama ne apie tiesiog reikalavimo ženklinamą laikyseną, bet apie santykį, paremtą abipuse pagarba ir teisingumu sprendžiant teisinius bei religinius reikalus. Abipusiškumas taip pat yra širdies ir dvasios laikysena, leidžianti gyventi kartu visur turint lygias teises ir pareigas. Sveikas abipusiškumas skatina kiekvieną tapti mažumų teisių „advokatu“ ten, kur jo religinė bendruomenė yra vyraujanti. Čia pravartu priminti, jog šalyse, kuriose gyventojų dauguma – nekrikščionys, daugelio migrantų krikščionių teisė į religijos laisvę yra smarkiai apribota arba pažeidinėjama.

Migrantai musulmonai

65. Šiandien, ypač tam tikrose šalyse, daugėja imigrantų musulmonų, kurie irgi rūpi mūsų Popiežiškajai tarybai.

Vatikano II Susirinkimas nurodo šiuo atžvilgiu persiminti Evangelijos laikysena ir kviečia išskaistinti buvusio nesupratingumo paženklintą atmintį, puoselėti bendrąsias vertybes, iškelti aikštėn bei gerbti skirtybes, neatsisakant krikščioniškųjų principų (62). Tad katalikiškosios bendruomenės kviečiamos praktikuoti atpažinimą. Kalbama apie to, kam islamo mokymuose, religinėse praktikose bei moralės nuostatuose priartina ir kam ne, skyrimą.

66. Tikėjimas į Dievą, gailestingąjį Kūrėją, kasdienė malda, pasninkas, išmalda, piligriminė kelionė, askazė aistroms tramdyti, kova su neteisingumu ir priešpauža – visa tai yra bendros vertybės, taip pat būdingos krikščionybei, nors ir kitaip pasireiškiančios. Šalia šių bendrybių taip pat esama skirtybių, iš kurių kai kurios susijusios su teisėtais mūsų laikų pasiekimais. Todėl, labiausiai prieš akis turėdami žmogaus teises, pageidaujame, kad mūsų broliai ir seserys musulmonai vis labiau suvoktų, jog nevalia atsisakyti pagrindinių laisvų, neliečiamų asmens teisių, vyro ir moters lygaus orumo, visuomenės valdymo demokratinio principo ir sveiko valstybės pasaulietiško. Taip pat būtina harmoningai derinti tikėjimo viziją ir teisingą kūrinių autonomiją (63).

67. Tada, kai moteris katalikė prašo santuokos su musulmonu, – laikantis to, kas pasakyta 63 pastraipoje, bei atsižvelgiant į vietinius pastoracinius vertinimus – dėl karčios patirties būtinas ypač rūpestingas bei gilus parengimas, kurio metu sužadėtiniams būtų leista pažinti didžiulius kultūrinius bei religinius skirtumus ir jie sąmoningai galėtų „nusiteikti“ tam, su kuo jiems teks susidurti tiek bendraujant tarpusavyje, tiek partnerio musulmono šeimoje bei jo gimtojoje šalyje, į kurią jie galiausiai grįš po viešnagės užsienyje.

Tada, kai santuoka registruojama islamo valstybės konsulate, katalikiškoji pusė turėtų neskaityti ir nepasirašinėti dokumentų, kuriuose pateikiama *shahada* (musulmonų tikėjimo išpažinimas).

Be to, santuokoms tarp katalikų ir musulmonų, jei jas vis dėlto nutariama švęsti, reikalinga kanoninė dispensa ir katalikų bendruomenės palaikymas iki ir po vedybų. Viena svarbiausių katalikiškųjų organizacijų, savanorių ir katalikiškųjų konsultavimo tarnybų užduočių tokių šeimų atžvilgiu turėtų būti pagalba auklėjant vaikus ir parama menkiau apsaugotai musulmoniškosios šeimos daliai, tai yra moteriai, kuriai būtina padėti suvokti bei įgyvendinti savo teises.

68. Galiausiai vaikų krikšto klausimu abiejų religijų nuostatai, kaip žinoma, visiškai priešingi. Todėl ši problema aiškiai iškeltina aiškštėn pasirengimo laikotarpiu, ir katalikiškoji pusė privalo išsipareigoti laikytis to, ko reikalauja Bažnyčia. Suaugusių musulmonų atsivertimas bei prašymas pakrikštyti irgi reikalauja ypatingo dėmesio tiek dėl musulmoniškosios religijos ypatingos prigimties, tiek dėl iš to išplaukiančių padarinių.

Dialogas tarp religijų

69. Dabartinės visuomenės, dėl migracijos srautų tampa pančios vis nevienalytiškesnėmis religijos lygmeniu, reikalauja iš katalikų tvirto pasiryžimo puoselėti autentišką dialogą tarp religijų (plg. PaG 68). To siekiant pageidautina, kad tikintieji bei pastoracijos darbuotojai dalinėse Bažnyčiose būtų atitinkamai ugdomi bei nuodugnai supažindinami su kitomis religijomis, idant įstengtų išsklaidyti prietarus, įveikti religinį reliatyvizmą, išvengti uždaramo bei nepagrįstų baimių, kurios varžo dialogą, statydina sienas, skatina nesupratingumą bei prievartą. Vietinės Bažnyčios turėtų rūpintis tokį ugdymą įtraukti į seminarijų, mokyklų ir parapijų mokymo programas.

Dialogo tarp religijų nevalia suvokti vien kaip bendrų taškų paieškos, siekiant kartu statydingi taiką; pirmiausia tai proga atitinkamose bendruomenėse iš naujo atrasti bendrus matmenis. Čia norime paminėti malda, psalmiką, pagrindinį žmogaus pašaukimą, atvirumą transcendencijai, Dievo garbinimą, tautų solidarumą (64).

Kad ir kaip būtų, mums niekada nevalia liautis, nelygu sąlygos, tiesiogiai ar netiesiogiai skelbti išganymą Kristuje, kuris yra Dievo ir žmogaus tarpininkas. Į tai orientuota visa Bažnyčios veikla, ir nei broliškas dialogas, nei keitimasis bei dalijimasis „žmogiškais“ vertybėmis negali susilpninti Bažnyčios pareigos evangelizuoti (plg. RMI 10–11 ir PaG 30).

(Tęsinys kitame numeryje)

Santrumpos

AA	<i>Apostolicam actuositatem</i> (Vatikano II Susirinkimas)
AAS	<i>Acta apostolica sedis</i>
AG	<i>Ad gentes</i> (Vatikano II Susirinkimas)
CCEO	<i>Codex canonum Ecclesiarum orientalium</i>
CD	<i>Christus Dominus</i> (Vatikano II Susirinkimas)
CFL	<i>Christifideles laici</i> (Jonas Paulius II)
CIC	<i>Codex iuris canonici</i>
CMU	<i>Chiesa e mobilità humana</i> (Popiežiškoji migrantų ir turistų pastoracijos komisija)
DPMC	<i>De pastoralis migratorum cura „Nemo est“</i> (Vyskupų kongregacija)
EA	<i>Ecclesia in America</i> (Jonas Paulius II)
EE	<i>Ecclesia de Eucharistia</i> (Jonas Paulius II)
EEu	<i>Ecclesia in Europa</i> (Jonas Paulius II)

EN	<i>Evangelii nuntiandi</i> (Paulius VI)
EO	<i>Ecclesia in Oceania</i> (Jonas Paulius II)
EV	<i>Enchiridion Vaticanum</i>
GS	<i>Gaudium et spes</i> (Vatikano II Susirinkimas)
LG	<i>Lumen gentium</i> (Vatikano II Susirinkimas)
MR	<i>Mutuae relationes</i> (Pašvęstojo gyvenimo ir pasaulietinių institutų kongregacija, Vyskupų kongregacija)
NMI	<i>Novo millennio ineunte</i> (Jonas Paulius II)
OE	<i>Orientalium Ecclesiarum</i> (Vatikano II Susirinkimas)
OR	<i>L'Osservatore Romano</i>
PaG	<i>Pastores gregis</i> (Jonas Paulius II)
PB	<i>Pastor bonus</i> (Jonas Paulius II)
PdV	<i>Pastores dabo vobis</i> (Jonas Paulius II)
PG	<i>Patrologia graeca</i> , Migne
PL	<i>Patrologia latina</i> , Migne
PO	<i>Presbyterorum ordinis</i> (Vatikano II Susirinkimas)
PT	<i>Pacem in terris</i> (Jonas XXIII)
RH	<i>Redemptor hominis</i> (Jonas Paulius II)
RMa	<i>Redemptoris Mater</i> (Jonas Paulius II)
RMI	<i>Redemptoris missio</i> (Jonas Paulius II)
SC	<i>Sacrosanctum Concilium</i> (Vatikano II Susirinkimas)

Nuorodos

- (41) Plg. taip pat TIKĖJIMO MOKYMO KONGREGACIJA. Laiškas vyskupams dėl kai kurių Bažnyčios kaip *communio* aspektų, 8–9: AAS LXXXV (1993) 842–844.
  - (42) Plg. taip pat VATIKANO II SUSIRINKIMAS. Dekretas *Ad gentes*, 11.
  - (43) Ten pat, 38.
  - (44) Plg. VATIKANO II SUSIRINKIMAS. Dekretas *Presbyterorum ordinis*, 2 ir 6; Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 47, taip pat Konstitucija *Gaudium et spes*, 66.
  - (45) Plg. Tarpdikasterinė instrukcija kai kuriais tikinčiųjų pasauliečių bendradarbiavimo kunigų tarnyboje klausimais *Ecclesiae de mysterio* (1997 08 15): AAS LXXXIX (1997) 852–877 ir PaG, 51 ir 68.
  - (46) Laiško romiečiams 15 skyriuje perteikiami pareigos priimti kitus pagrindiniai bruožai. Šis svetingumas turi būti „krikščioniškas“, gilus ir kilti iš širdies („Ištvermės ir paguodos Dievas teduoda jums tarpusavyje būti vienos minties, Kristus Jėzaus pavyzdžiu“ eil. 5); šis svetingumas privalo būti didžiadvasiškas, duodamas dovanai, nesavanaudiškas ir nesisavinantis („Kristus gyveno ne savo malonumui“, „Kristus tapo apipjaustytojų tarnas“ eil. 3 ir 8); jis turi būti geranoriškas ir stiprinantis („Kiekvienas iš mūsų tesirūpina būti artimui malonus, jo labai ir pažangai“ (eil. 2); jis taip pat turi būti dėmesingas silpniesiems („Mes, stiprieji, turime pakęsti silpnųjų silpnybes, ne sau pataikauti“ (eil. 1).
  - (47) Plg. JONAS PAULIUS II. Žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga 1992 m., 3–4; PaG 40.
  - (48) Plg. JONAS PAULIUS II. Apaštališkasis paraginimas *Christifideles laici*, 23; RMI 71 ir PaG 40.
  - (49) JONAS PAULIUS II. Apaštališkasis laiškas *Dies Domini*, 53; RMI 71 ir PaG 40;
- DIEVO KULTO KONGREGACIJA. Sekmadienio pamaldų, nedalyvaujant kunigui, vadovas *Christi Ecclesia*, 18–50: EV XI (1988–1989) 452–468; Tarpdikasterinė instrukcija *Ecclesiae de mysterio*, 4 ir 7.

(50) DIEVO KULTO IR SAKRAMENTŲ KONGREGACIJA. Liaudiškojo pamaldumo ir liturgijos vadovas. Principai ir gairės (2002). TARPTAUTINĖ TEOLOGINĖ KOMISIJA. Tikėjimas ir įkultūrinimas, trečioji dalis. „Šių dienų įkultūrinimo problemos“, 2–7.

(51) Plg. Vatikano II susirinkimas. Dekretas *Orientalium Ecclesiarum*, 4 ir 6;

(52) Plg. DIEVO KULTO IR SAKRAMENTŲ KONGREGACIJA. *De benedictionibus* (1985 m.).

(53) Plg. JONAS PAULIUS II. Žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga 1991 m.: *OR* 1990 08 15, p. 5; Krikščionių vienybės sekretoriatas, nekrikščionių ir netikinčiųjų sekretoriatas, Popiežiškoji kultūros taryba ir kt. Sektų ir naujųjų religinių judėjimų reiškinys: pastoracinis iššūkis (1986) ir Sektos ir naujieji religiniai judėjimai: Katalikų Bažnyčios tekstai (1986–1994) (Parengė Naujųjų religinių judėjimų darbo grupė, Vatikanas, 1995). Dėl „New Age“ plg. Popiežiškoji kultūros taryba, Popiežiškoji tarpreliginio dialogo taryba. Jėzus Kristus – gyvojo vandens nešėjas. „Naujojo amžiaus“ (*New Age*) krikščioniškasis apmąstymas (2003 m.).

(54) Dėl potvarkių koordinuojant skirtingas apeigas vienoje ir toje pačioje teritorijoje plg. *RBKK* 202, 207 ir 322 kan.

(55) Popiežiškoji krikščionių vienybės taryba. Ekumenizmo principų bei normų taikymo vadovas, 137: *AAS* LXXXV (1993) 1090.

(56) JONAS PAULIUS II. Enciklika *Ecclesia de Eucharistia*, 45; Cituodamas savo encikliką *Ut unum sint* Šventasis Tėvas katalikams nurodo: „Tam tikrais atvejais ir ypatingomis aplinkybėmis katalikai irgi gali dėl šių sakramentų kreiptis į dvasininkus tų Bažnyčių, kuriose jie galiojamai teikiami“ (46). Šias sąlygas, nenumatančias jokių išimčių, nors ir taikomas apibrėžtais konkrečiais atvejais, būtina itin pabrėžti: juk vienos ar kitos tikėjimo tiesos apie šiuos sakramentus, tarp jų ir tiesos apie tarnaujamą kunigystės būtinumą sakramentų galiojimui atmetimas nulemia, kad prašantysis asmuo yra visiškai netinkamas ir negalima teisėtai tų [sakramentų] jam suteikti. Priešingai, tikintis katalikas negali priimti Komunijos bendruomenėje, kurioje negalioja Šventimų sakramentas“ (*EE* 46).

(57) Popiežiškoji krikščionių vienybės taryba. Ekumenizmo principų bei normų taikymo vadovas, 107.

(58) Plg. *RMi* 37b, 52, 53, 55–57.

(59) Popiežiškoji tarpreliginio dialogo taryba, Tautų evangelizavimo kongregacija. Instrukcija *Dialogo e annuncio*, 42–50: *AAS* LXXXIV (1992) 428–431.

(60) Mokyklose, kuriose maitinami vaikai, reikia atsižvelgti į mokinių mitybos tradicijas, nebent jų tėvai paskelbtų, jog jie to nesilaiko. Mokykla taip pat turėtų suteikti progą kitas religijas išpažįstantiems tėvams dalyvauti pokalbiuose dėl bendrųjų reikalų.

(61) JONAS PAULIUS II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in Oceania*, 45: *AAS* XCIV (2002) 417–418.

(62) Plg. Vatikano II susirinkimas. Deklaracija *Nostra aetate*, 3–5.

(63) Plg. NEKRIKŠČIONIŲ REIKALŲ SEKRETORIATAS. „Bažnyčios nuostata kitų religijų išpažinėjų atžvilgiu“, 32: *OR* 1984 06 11–12, p. 4.

(64) Plg. JONAS PAULIUS II. Žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga 2002 m.

Renovabis kongresas apie jaunimo perspektyvas Bažnyčioje

(KAP, KAI) Rugsėjo 2–4 d. vyko Vokietijos katalikų solidarumo akcijos *Renovabis* 8-asis tarptautinis kongresas tema „Tarp vilties ir rezignacijos. Jaunimas Vidurio ir Rytų Europoje“. Į kongresą susirinko apie 380 dalyvių iš 25 šalių – tai daugiau negu ankstesniuose panašiuose renginiuose. Iš Lietuvos buvo ir du vyskupai: J. Kauneckas ir R. Norvila. Vyskupas R. Norvila darė pranešimą apie jaunimą ir Bažnyčią Lietuvoje, taip pat dalyvavo podiumo diskusijoje. Vysk. J. Kauneckas pasakė homiliją per kongreso Mišias.

Renginio atidarymo metu kalbėjęs kardinolas Joachimas Meisneris sakė, kad kongresas duoda galimybę „pašalinti tebesitęsiančius komunistinės Babilono vergijos padarinius“. Kelno kardinolas, iki 1988 m. dirbęs buvusios socialistinės VDR teritorijoje, teigė, kad socializmas Vidurio ir Rytų Europoje dar tebėra gyvas. Pasak kardinolo Meisnerio, socialistinėse valstybėse siekta atitraukti jaunuolius nuo šeimos ir Bažnyčios ir paversti juos tikrais komunistais. Jis pabrėžė veiklos su jaunimu svarbą buvusiuose komunistiniuose kraštuose. Kardinolas taip pat apgailestavo dėl sunkių jaunimo gyvenimo sąlygų Vidurio ir Rytų Europoje.

Renovabis reikalų vedėjas kun. Dietgeris Demuthas ragino nepalikti jaunuolių likimo valiai ir darbuotis kovojant su rezignacijos bei frustracijos nuotaikomis. Jis kalbėjo apie kai kuriuos *Renovabis* projektus, kuriais siekiama jaunuoliams reformas išgyvenančiose šalyse atverti perspektyvas, „tačiau taip pat perteikti krikščioniškąsias vertybes“. Jis nurodė „Europos mokyklos“ projektą Bosnijoje ir Hercegovinoje, stipendijas studijuojantiems jaunuoliams ir paramą mokykloms bei socialinėms įstaigoms.

Katalikiškosios žinių agentūros minėjo Kauno arkivyskupijos Jaunimo centro vadovo A. Kučiko (šiuo metu LR Prezidento konsultanto, – red.) pranešime minėtus duomenis: apie 20 proc. lietuvių jaunuolių planuoja išvykti studijuoti ar dirbti į Vakarų šalis. Prelegentas ragino ieškoti alternatyvių sprendimų susidūrus su šiomis tendencijomis.

Buęs Lenkijos užsienio reikalų ministras W. Bartoszewskis ragino Europos politikus daugiau dėmesio skirti jaunuoliams, sudarant jiems tinkamos sklaidos galimybes. W. Bartoszewskis pareiškė esąs įsitikinęs, kad Bažnyčia gali daryti įtaką jaunimui: „Šiandienos jaunimas religingas kitaip negu jų tėvai ar seneliai, tačiau jaunuoliai ieško“.

Tarpreliginis taikos susitikimas Milane

(KAP) Rugsėjo 7 d. Milane vykusiam Tarpreliginiame taikos susitikime, kurį organizavo Šv. Egidijaus bendruomenė, buvo perskaitytas popiežiaus žodis. Susitikime dalyvavo apie 350 dvasinių vadovų, atstovaujančių pasaulio religijoms. Popiežiaus žodžius perskaitė Popie-

žiškosios krikščionių vienybės pirmininkas kardinolas Walteris Kasperis. Šventojo Tėvo kreipimesi pabrėžiama, kad praslinkus trejiems metams po 2001 m. rugsėjo 11-osios terorizmas, atrodo, plinta savo griauančia grėsme. Popiežius pabrėžė, kad reikia tvirtai ir ryžtingai kovoti su mirties veikėjais. Drauge būtina visomis priemonėmis vaduotis iš to, kas padeda plisti terorizmui, ypač iš skurdo, nusivylimo ir dvasinės tuštumos. „Negalime leisti, kad mus įveiktų baimė, vedanti į tai, kad didėja individų bei grupių egoizmas ir kiekvienas užsidaro savyje“, – sakė Šventasis Tėvas. Popiežius pabrėžė, jog yra kaip ir seniau įsitikinęs, kad žmonija turi išgyvendinti karą. Jis sakė, kad šiuo įsitikinimu vadovavosi 1986 m. Asyžiuje vykusiame Pirmajame tarpreliginiame susitikime. Pasak Šventojo Tėvo, nors kūno jėgos senka, jis šandien dar gyviau jaučias maldos už taiką galią. Popiežius išsakydamas išspėjo nesusitaikyti su smurtu ir nekaltųjų kraujo liejimu. Kreipdamasis į pasaulio religijų atstovus jis ragino atsakyti smurto, keršto ir neapykantos, „išsprogdinant mirties grandinę“, kuri laiko surakinusi didelę planetos dalį.

Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos pirmininkas kardinolas Walteris Kasperis kalbėdamas Milano taikos susitikime sakė, jog ekumenizmas Bažnyčioje yra pavyzdys pasauliui. Kardinolas pabrėžė, kad krikščioniškųjų konfesijų ekumeninis dialogas yra pavyzdys taikiam tarpusavio sugyvenimui kitose visuomenės srityse. Nors Bažnyčios negali per trumpą laiką įveikti senų ir naujų skirtumų, tačiau jos gali būti pasauliui „taikos ir susitaikinimo ženklas nepaisant visų skirtumų“. Pasak Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos pirmininko, čia susilieja krikščionių ekumeninis išipareigojimas ir išipareigojimas taikos labui. Žmonijos tolesniam gyvenimui būtina gyventi su kitais taikoje ir priimti kitus nepaisant jų ktoniškumo, pripažįstant jų lygų žmogiškąjį orumą. Kardinolas Kasperis pabrėžė, jog šiandien ekumenizmas nereiškia vien Bažnyčių tarpusavio dialoge iškylančių teologinių ir etinių klausimų sprendimo; jis apima taip pat Bažnyčios santykį su šiuolaikiniu postmoderniu pasauliu. Pasak kardinolo, krikščionims tenka užduotis išvengti fundamentalizmo, tačiau taip pat nepasimesti liberalizmo įvairovėje ir neprisitaikyti prie pasaulietiškujų nacionalinės politikos tendencijų.

Tarptautinio taikos susitikimo metu buvo paskelbta žinia, kad taikos iniciatyvomis pasižymėjusiai Šv. Egidijaus bažnytinei bendruomenei, kurią 1968 m. Romoje įkūrė studentai, paskirta Balzano taikos premija.

Kardinolas K. Lehmannas primena krikščionių misiją

(KAP) Rugsėjo 20 d. prasidėjus rudens plenariniam Vokietijos vyskupų konferencijos susirinkimui, jos pirmininkas kardinolas Karlas Lehmannas paragino krikščionis misionieriškai liudyti tikėjimą. Kardinolas Lehmannas pabrėžė, kad misija yra visos Bažnyčios pamatinė užduotis ir pareiga. Visiems krikščionims tenka misijinė atsakomybė. Kardinolas teigė, kad misija neatsiejama nuo žmogaus laisvės: tai visuomet yra Dievo kvietimas. Misijos adresatai suvokiami kaip lygiaverčiai partneriai; tiek individų, tiek tautų atžvilgiu reikia laikytis dialogo nuostatos. Tačiau ši nuostata nereiškia neįpareigojančio laisvumo. Dialogas nesumenkina tiesos poreikio. Pasak kardinolo, dialogas apima Dievo kreipimąsi ir reikalauja apsisprendimo. Ankstesniais laikais praktikuotą prievartinį krikštą kardinolas Lehmannas vadino klystkeliu. Jis pabrėžė būtiną tarpusavio ryšį tarp misijinio skelbimo ir pagalbos žmonėms. Tačiau humanitarinė pagalba niekuomet negali pakeisti misijinės užduoties. Misija anaipol nereiškia „kitu drabužiu perrengtos pagalbos plėtrai“. Rugsėjo 20–24 d. vykusiuose Vokietijos vyskupų konferencijos pasitarimuose ypatinga svarba Šv. Bonifacijaus jubiliejinių metų proga skirta misijų klausimui. 2004 m. sukanka 1250-osios metinės nuo šio Vokietijos apaštalo mirties. Šventasis Bonifacijus buvo nužudytas misijų kelionės metu 754 m.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
kun. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
vysk. Jonas Kauneckas
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Saulius Stumbra

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
Danguolė Misiukonienė / Klaipėda
Nijolė Puzanauskienė / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
Albina Saladūnaitė / Panevėžys
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 1000 egz.
ISSN 1392-6098

© 2004, „Bažnyčios žinios“